

Gondolat

A BTK KISZ-SZERVEZETÉNEK IDŐSZAKOS KIADVÁNYA 1981/6-7.

A tartalom: Diákpárliament /témajavaslatok, ösztöndíj
Kokas K.: Bölcsészkar/. Vita az érdekvédelemről /Deák
Á., Kalmár M., Sziij F./ - 12. Ellesett párbeszéd
/Molnár I./ - 15. A "gondolat-jel"-ről - 22. Hírek-28.

EZ TÖRTÉNT A TAVASZI KÜLDÖTTGYÜLESEK HATÁROZATAIVAL

1.

hiszem, nem lesz haszontalan, ha a "gondolat-jel" olvasóit emlékeztetjük a tavaszi kari KISZ-küldöttgyűlésen megfogalmazott feladatainkra. Megpróbáltam utána-
 zni, hogyan is állunk azokkal a felvetésekkel, melyeket itt, "házon belül", a ka-
 n mellett, esetleg még mindig csak kellene megoldanunk. Előrebocsátom: az egyes
 maköröket az elhangzás sorrendjében veszem sorra, mindenféle fontossági sorren-
 t mellőztem.

A legnagyobb vitát és várakozást kiváltó teendők az új alapszervezeti rendszer-
 elfogadott javaslat végrehajtása volt. Örömmel számolhatunk be róla, hogy má-
 s óta ezek a tenni akaró, új szervezetek sikeresen dolgoznak, munkájukról a kar
 lligatói is hiradást kapnak /ld. pl. a "gondolat-jel" mostani száma, vagy a fali-
 ság Magyarország gazdaságáról elkészített hiradását, az UNESCO-rendezvényeket/
 problémát ezzel kapcsolatban egyrészt a "hagyományos" és az elsős hallgatók alap-
 szervezeti munkájának figyelemmel kísárása jelenti, másrészt az érdekvédelem, ér-
 kképviselőt rendszerének kidolgozása, melyet 1982. tavaszára kell kidolgoznia a
 ri vezetőségnek és az ezzel a feladattal megbízott munkabizottságnak. Esetenként
 vábbá az is gondot jelent még, hogy ezeknek az új alapszervezeteknek a létjogo-
 ltságát el tudjuk fogdtatni. Bár azt hiszem, ez ügyben leghatásosabb érvnek ma-
 a végzett munka bizonyoul.

A következő felszólalás a tolmácsképzés égető problémáira keresett volna választ.
 azonban mind a mai napig megoldatlan -- a képzésben részt vevő hallgatók legna-
 bb aggodalmára. A kérdéssel foglalkozó kért kari tájékoztatót a hallgatók számá-
 még nem szervezték meg, bár ennek alighanem elsősorban az a bizonytalanság az
 a, mellyel a miniszterium ezt a kérdést kezeli. A karon idén ősszel megalakult
 y hét fős bizottság, melynek elnöke dr. Pálffy Miklós dékánhelyettes. Az ő fel-
 tuk kidolgozni -- az idegennyelvi reform figyelembe vételével -- a képzés jövő-
 ni alakulását. E témakörben tehát várjuk továbbra is az értékes hozzászólásokat,
 szenvedő fél tapasztalatait, javaslatait, másrészt a jelenlegi helyzetről szóló
 tájékoztatást.

evés vitákat váltott ki a "Szegedi Egyetem" című lap színvonala és megvételéről hallgatói úgy döntöttek, hogy a kari KISZ-vezetőség nem veszi meg a lapot, an hallgató maga dönti el, meg akarja-e a lapot vonni, vagy nem. Elmondhatjuk, az az összeg, amit erre a célra kifizetett a KISZ-vezetőség, most már megmás használatra lehet felhasználni. A másik kérdés, mely szerint a szerzőbizottságnak legyen egy-egy KISZ-os képviselője az érintett felsőoktatási intézményekből, szintén teljesült. Változás állt be a főszerkesztő személyében is. Újra megjelent számokat már Gróf Róza irányításával állították össze a lap kiadásai. S ha figyelmesen olvassátok a megjelent számokat, valóban javult a lap színvonala. De hogy az emelkedés meddig fokozható, rajtunk is áll. Próbálkozzatok gondolataitokat megjelentetésével a lapnál. Hiszen a puding próbája is az evés. Az ösztöndíjak határainak emelésére és az elosztásra kerülő összeg emelésére javaslatok -- bár országos hatáskörbe tartoznak -- most aktuálissá váltak. Minisztérium ugyanis közrebocsátott kétféle elképzelést az ösztöndíjrendszerről. Ennek megvitatására a diákparlamenten kerül sor. Vizsgáljátok meg alaposan a javaslatokat, s a szükségesnek gondolt módosításaitokat feltétlenül mondjátok el a diákparlamenten.

A kollégiummal kapcsolatban jónéhány kérést megfogalmaztunk. Az elmúlt héten megvalósuló változásokat is eredményezték ezek a felvetések. A kollégiumnak kiutalt összeg, amelyből a vezetőség gazdálkodhat, megemelték. Ősztől a Móra Kollégiumban a négy arra alkalmas szobát házaspároknak adták oda. A kollégiumi igazolványt azonban továbbra is jótékony homály fedi. A kért új kollégiumot előreláthatóan 1984/6-ban kezdik el építeni. Újszegeden, 400 főre tervezik. A Bolyai Kollégium felújítási munkái megkezdődnek, majd, de átadása után más célokra fogják felhasználni.

A tanárképzéssel kapcsolatosan elhangzott a kérdés: karunk hallgatói szeretnék-e egy tájékoztatót, melyen a humánképzés hosszútávú prognózisával és a tanárképzés reformjával ismertetnének meg bennünket. E tájékoztatót a kari KISZ-vezetőség szervezi, talán még a diákparlament előtt sikerül is megrendezni. Mindenesetre figyeljétek a lépcsőfordulót, mikorra hirdetik. A pedagógia tanszék már akkor megígérte, hogy szívesen tart egy ilyen tájékoztatót, így esetleges elmaradása a kari vezetőség lelken száradna.

Az ötödévesek problémájaként merült fel a gyakorló tanítás kérdése. Azt kérdezték a hallgatók, hogy ezt a tanítást ne csak Szegeden lehessen elvégezni, hanem a hallgatók esetleges jövőbeni munkahelyén, vagy férjük lakóhelyén is, ha a kérdéses intézmény vállalja az ezzel járó követelmények /pl. vezető tanárdíjazása/ teljesítését. A kérdés tökéletesen félreértetett. Az ötödévesek ugyan a jövő félévben egy napig valóban kötelesek vidéken gyakorolni, de az a két hely is kötött, ahol ezt kell tenniük: Szentés és Makó. Tisztázatlan azonban, hogy itt vidéken hospitálni kell-e csak, vagy tanítani is, bár mindenkinek kijelölték a Ságvári Gyakorló Intézménybeni szakvezetőjét is a második félévre. Továbbá, hogy a kötelező kijárási költségeit kinek kell fedeznie, s a részképzésben résztvevőknek is kötelező-e a vidéki gyakorlás, ami az ötödévesek legnagyobb nemtetszésével találkozott. Ezzel kapcsolatban félreértették őket. Talán még lehetne változtatni.

A KISZ-esek kérdése, hogy a volt harmadik emeleti KISZ-t terem helyett a dékáni irodával nevezzék ki egy másikat, meghallgatásra talált. A földszinten, a nyelvi laboratórium melletti szoba a KISZ-eseké.

Javasoltuk, hogy a központi politikai vitakörök anyagát ne vegye meg az egyetemi KISZ-bizottság, mert igen gyenge színvonalú, hiszen egységesen, valamennyi kompromisszum számára készülnek. Nos, az anyagot továbbra is megveszi a KISZ-bizottság, de feltétlenül meg kell jegyeznünk: az anyagok színvonala lényegesen jobb, sokat javult.

Kérték még a hallgatók egy új menza létrehozását, ami a hatodik ötéves tervben is kezdődik a JGYTF-fel közösen, négyezer adagosra tervezik.

Ezek voltak a tavaszi küldöttgyűlés felvetései, remélem, segítségetekre lesz, hogy jól felkészülhessetek az okt. 29-i diákszemélyre.

Barát Erzsébet

ajánlatként közöljük az Egyetemi Tanács erre vonatkozó határozatát: "A II. v. elején -- februárban -- elsősorban a szegedi szakközépiskolákban és szakmunkásképző intézetekben olyan három hetes iskolai gyakorlatot kell biztosítani, ahol töltöttek mindkét szakjukban -- megbízott szakvezető tanárok mellett -- aktívan tevékenykedjenek az oktató munkában. Egyes esetekben -- külön kérésre és elbírálással -- biztosítani lehet a hallgatóknak, hogy a szükséges feltételek jelenléte esetén származási helyük középfokú oktatási intézményeiben is teljesíthessék a gyakorlatot. A gyakorlatok intézményi és személyi feltételeit az illetékes szakigazgatási szervek közreműködésével a Raktori Hivatal tanárképzési osztályvezetője szervezi -- "---" Szerk./

..

II.

A KISZ Bizottság titkárával, Kiss Barnával folytatott beszélgetés során arra kaptunk választ, hogyan valósultak meg a küldöttgyűlési határozatok az EB munkájában; hogyan működik az egyetemi KISZ információs hálózata, mennyire fejlődtek és milyen súlyt kaptak a tevékenység során a demokratikus formák és fórumok; a döntéshozatali határozatokat széleskörű viták, véleményezések után hozzák-e? Az első fogalmazást Kiss Barnabás néhol pontosította, módosította. Az egyes pontok alatt az ő véleményét foglaltuk össze./

Aktívitásprogram történetéhez /A KISZ JATE Bizottságának aktívitásprogramja, 1981/82./ Az aktívitásprogram első tervezete a küldöttgyűlési határozat, a kong. határozat, a KB határozatokra vonatkozó aktívitásprogramja, és néhány részletes által leadott feladatterv alapján készült el. Az EB az első egyeztetést még a tábor előtt elvégezte. A vezetői táborban felkérte a tábor mintegy 110 résztvevőjét, hogy a kiosztott tervezeteket véleményezze, szabadon huzzanak ki belőle nem megfelelő részeket, ill. egészítsék ki az ötleteikkel, javaslataikkal. Nagy fontosságot tulajdonított ennek, hogy a tervek kialakítása során szélesebb közvélemény birtokában legyen, ill. ezáltal teret adjon az alulról jövő kezdeményezéseknek. Sajnos a kiosztott aktívitásprogramtervezetekből három darabot kaptak vissza, ennyien kívántak véleményt nyilvánítani. Az EB ülésén zömmel stílusos, ill. egy-két tartalmi módosítással lényegében az első tervezet került elfogadásra.

un. EB - VB szisztémáról Néhány egyetem részéről - egyetemünkkel összhangban a kongresszuson is felvetődött az EB-VB szisztéma visszaállításának szükségessége. A jelenlegi szabályok szerint a bizottság létszáma nem emelhető 15 fő fölé. /A kongresszus alapján a kongresszus úgy foglalt állást, hogy a következő választási időszakban az azt igénylő KISZ-szervezeteknek lehetővé kell tenni, hogy a jelenleginél nagyobb létszámú bizottságot válasszanak. /Ez nem egyenlő az EB-VB szisztéma visszaállításával! A viták továbbra is folynak ez ügyben. 1982 elején a feladattervvel szembeni KISZ KB anyagban - amelyet intézményi vitára is bocsátanak - a döntés születik állásfoglalás e kérdésben is.

Munkabizottságok Az EB a határozatok, döntések előkészítésében döntő szerepet játszik a munkabizottságoknak. A küldöttgyűlés után első feladata volt a munkabizottságok megnevezése. Feladataik: egy döntés előkészítésekor minél szélesebb körű felmérés, egyeztetést végezni. Leginkább az agit. prop. munkabizottságot fejlesztették, amely ki is bővült stúdiónokkal, és a kari lapok képviselőivel. Az építőtábori bizottság is kidolgozta már az új építőtábori szisztémát, amelyről a legutóbbi EB ülésen volt szó. Általánosan az állapítható meg, hogy a munkabizottságok nem dolgoznak elég hatékonyan. Ezen úgy próbálnak segíteni, hogy minden részterülettel szembevetik a részletes munkaterv kidolgozását, amelyben az aktívitásprogram egyik

lyos feladatának megoldása a téma, emellett részletesen kell hogy tartalmazza a dolgozás módozatait, fázisait. Ahol szükséges, ott be lehet vonni speciális bizottságokat a munkába. Ezzel szeretné az EB elérni azt, hogy a megoldandó kérdést minél alaposabban és minél szélesebb körben vitassák meg.

Átláthatóság Határozat született arról, hogy a döntések meghozatalakor mindig legyen a megfelelő nyilvánosságra hozatalról is. Mindig a megszületett döntés jelölje meg a közlés formáját. /Pl. az akcióprogram megjelent a Szegedi Egyetemen sokszorosított formában is/ Mindnyájunkat érintő kérdés a KISZ-bizottság felvetése. A reszortos feladattervek, ill. a karok javaskata alapján állt össze a költségvetés tervezete. Nagyobb összeget bocsátottak a karok rendelkezésére, sajnálkodásra. /A tájékoztatás erről kari szinten, titkári értekezleteken történt a részvégrehajtásokról az EB fog a küldöttgyűlésen beszámolni/

KISZ-tagok tájékoztatása A vezetőképzőn, a reszort- és titkári értekezleteken, konferenciákon, ill. a Szegedi Egyetemen igyekeznek minden jelentős kérdésről tájékoztatni. Maguk is készítettek számos információs anyagot. Sajnos az információk fontos része elakad az alapszervezeti titkároknál! Nem tájékoztatják az alapszervezeteket jelentős részben, az alapszervezetek pedig nem kérnek számon rajtuk. Nagyon fontos láncszem esik így ki az információs láncból.

Elgondoltuk emelnénk ki a fentiek közül: az egyik az információk csatornája, a másik - a szoros összefüggésben - a demokratikus formák, fórumok kérdése. A szerveződések új formák, az EB a döntések előkészítésének demokratizmusát, a körülmények megvitatását a különböző munkabizottságokra bízta. Ez a forma korábban is volt, akkor sem működött tökéletesen. Csak személyi feltételeken, a reszortoson keresztül, mennyire veszi ezt a feladatot komolyan.

A döntésekről való tájékoztatás módja is hagyományos, felülről lefelé halad, s ebben, vagy már az út elején elakad. S itt is - úgy tűnik -, hogy személyeken keresztül, hogy a "széles tömegek" /?/ megkapják-e a nekik szóló információkat, amíg a lefelé mozgó hírközlés közben bizonyos mértékben módosulnak. A "vezetőség-tömeg" közötti szakadék nem szűnt meg - sőt. Nem jó, ha a vezetőknél gyakran jelenik az a gondolatmenet, hogy a vezetőség halálra dolgozza magát, hogy létrejessenek a véleménynyilvánítás fórumai, de a tagság teljesen közönyös. Kérdés, kizárólag felülről, a vezetőségtől elindulva lehet-e demokratikus fórumokat szervezni.

Váradai Mónika
Varczába Anna

+ + +

MEGVETÁNC

1981 tavaszán jelent meg az ELTE társadalomelméleti folyóiratának, a Medvetáncnak első száma. A kiadvány a Hajósi Közművelődési Társaságban is közkezen forgott - más könyvekkel, újságokkal együtt. Mint kiderült, többen hallottak a Medvetánc kiadásáról, de elenyészően kevés hallgató jutott hozzá ismerősei révén.

A kiadó így nyilatkozik: "A Medvetánc társadalmi problémákról szóló esszéket, rövid dolgozatokat és fotókat közöl. Funkciója, hogy érlelődésük közben találkozassunk egymás gondolataival, amikor azoknak nagy szükségük van az éles reflexióra. Segíteni szeretné a hallgatók bekapcsolódását a magyar társadalomkutatásba /ezen belül pl. az egyetemi képzés és a társadalmi környezet viszonyának kutatásába/. Mivel a kiadvány minket is érdeklő dolgokat közöl, talán kérésünkre a JATE-sok a 2. számból kapnak 100 darabot. /Etl E./

AZ IFJUSÁGI PARLAMENT ELŐKÉSZÜLETEIRŐL

A kari vezetőség, és az általa létrehozott munkabizottság az Ifjusági Parlamentre készülve a következő témákat gyűjtötte össze, amelyekkel a parlamenten feltétlenül foglalkozni kell.

a marxizmus-leninizmus tantárgyak oktatásának kérdésköre

idegennyelvi reform

fordító- és tolmácsolás

honvédelmi oktatás

szaktantermek, nyelvi laboratóriumok

a tanulmányi és vizsgaszabályzat reformja

tudományos diákköri munka, hallgatók bevonása a karon folyó kutatásokba

gyakorlati pedagógiai képzés

a nem nyelvszakosok nyelvoktatásának reformja

a karok közötti áthallgatás lehetősége

felsőoktatási jogszabálygyűjtemény

hallgatói segítség felhasználása az egyetemi sokszorosítóban

diákkedvezmények, a diákigazolvány "előnyei"

"kollégiumi kérdés" /anyagi, stb. problémák/

mezőgazdasági munka

adminisztrációs, gazdasági kérdések /Dékáni Hivatallal kapcsolatos problémák/

Előzetes tájékozódásból kiderült, hogy a fenti kérdések feltétlenül érdekesek arra, hogy felvessük őket. Kérünk mindenkit, hogy az ezekkel kapcsolatos bármilyen észrevételével keresse meg a kari vezetőséget, hogy minél átfogóbb képet juttunk a problémák természetéről és véleményeikről. Ezeken kívül -- természetesen -- gondolkodjatok minden más témáról, és vessétek fel azokat az Ifjusági Parlamenten. Minden, karunkkal kapcsolatos, fontos, észetekbe jutó dolgot meg kell vitatnunk, tehát a fenti kérdés nem formális, hanem nyomatékos és biztató.

Kari vezetőség

-.-

AZ ÖSZTÖNDIJRŐL /javaslat/szociális ösztöndíj

1. A kategóriahatárok módosítását javasolhassa a tanulócsoport is, vagy legalább legyen valamiféle egyetértési vagy véleményezési joga, mivel vannak olyan tényezők, a melyeket a kereseti igazolás alapján nem lehet felmutatni /pl. valaki összeveszik a szüleivel, vagy a család anyagi helyzete más okból tér el a kimutatottól/.

2. Rendkívüli segélyek elosztása

a/ Rendszeres segély -- évente kétszer bizonyos kategóriákon alul

b/ Gyorssegély -- ezt bárki igénybe veheti kategóriától függetlenül, ha megfelelő indokai vannak, és ezt a tanulócsoport is megszavazza

c/ Albérleti segély -- függjön az adott hely átlagos albérleti díjaitól, s annak bizonyos százalékát tegye ki az I-III kategóriásoknál, ha nem kapnak kollégiumot; házaspárok kategóriától függetlenül kapjanak albérleti segélyt

tanulmányi ösztöndíj

1. Három fokozat legyen, a kari átlagtól függően. Pl. ha a kari átlag 4,3 /a BTK-n jelenleg e körül mozog/:

I. fokozat 4,36 - 4,5

II. - " - 4,51 - 4,7

III. - " - 4,71 - 5

Legyen lehetőség arra, hogy alacsonyabb átlag esetén is magasabb fokozatba

kerüljön valaki, a következők szerint:

I. fokozatba, ha az átlaga 0,2-del tér el a kari átlagtól,

II. - " - , ha az I-be tartozna az átlaga alapján,

III. - * - , ha az I-be ill. a II-ba tartozna az átlaga alapján.

Az ugrásfeltételei: kiemelkedő TDK-munka, spec.képzés kiemelkedő végzése, vagy harmadik szak, közösségi, KISZ-, stb. munka, egyéb, a csoport által kellően megindokolt tényező.

Az egyes fokozatokon belüli ösztöndíjak megállapításának feltételei: az egyes fokozatokon belül a tanulmányi átlag abszolút értéke nem számít; figyelembe kell venni a romlást ill. javítást, vagy az egyenletesen kiemelkedő teljesítést /ez utóbbit akkor, ha valamilyen plusz járul hozzá/, a szemináriumi aktivitást, a tanórán kívüli önművelést /pl. nyelvtanulást stb./; hangsúlyozottan kell beszámítani a tudományos munkát, a közművelődésben vagy a pedagógiában végzett tevékenységet, az egyetem életében való aktív vagy passzív részvételt, az elért összteljesítmény és a hallgató képességeinek viszonyát, egyéb tényezőket.

Az ösztöndíj elosztásának módszere:

Az intézmények létszám szerint kapják az összeget.

Karokon belül:

a/ Az átlagok alapján a csoportok bizonyos keretet kapnak, és ezen felül tartalékolnak az ugrások kifizetésére /pl. az összeg 30%-át/.

b/ A csoportok a fenti elvek alapján kidolgozott pontrendszer szerint értékelik a diákokat, a rendelkezésre álló összeg elosztása az egyes hallgatók által elért pontok arányában történik.

Somogyvári Márta

.-.

Felhívjuk a figyelmeteket a stencilezett formában
kiadott

DÉKÁNI BESZÁMOLÓRA ÉS INTÉZKEDÉSI TERVRE.

amely a diákparlament egyik vitatémája lesz. A beszámoló a többek között a következő témákkal foglalkozik: munkahelyi demokrácia, idegennyelvi reform, tantervi kérdések, a tanárképzés gyakorlati oldala, elhelyezkedés, ösztöndíj, új kari helyiségek, kar előtti feladatok /pl. követelmények, tanárképzés, gazdálkodás/.

JAVASLAT

Az egyetemi és főiskolai hallgatók állami támogatásának
új rendszerére /elméleti vázlat/

I.

I. Ösztöndíjrendszer problémái

Jelenlegi kategóriarendszer nem felel meg a vele szemben támasztott követelmé-
nek:

Jövedelmeket csak bevételi oldalról vizsgálja és figyelmen kívül hagyja kiadá-
struktúráját

Nem számol a családok vagyoni helyzetével, életszínvonalával, csak a kereseti a-
nyokat hasonlítja össze

Kategóriabesorolás megbízhatatlan, visszaélésekre ad alkalmat

Nem differenciált a felosztás, nem érzünk minőségi különbségeket az egyes kategó-
ák között

Szociális ösztöndíj

Száma kevés, reálértékben jelentősen visszaesett a 70-es években

Állam az oktatás költségeiből aránytalanul nagy részt hárít a családra

Felsőoktatási intézmények hallgatói az azonos korosztályba tartozókkal szemben
nagy időre kiható anyagi hátrányba kerülnek -- nem keresők lévén. Ez kontra-
indikációt vált ki az egyetemekre és főiskolákra történő jelentkezésnél.

Kategóriarendszer akadályozza a szociális ösztöndíj igazságos elosztását

Aluményi ösztöndíj

Nem ösztönöz a tanulásra, nem differenciál eléggé

Nem a gyakorlati igényeknek megfelelő tanulásra ösztönöz; akadályozza a tantár-
ak között differenciáló tanulást s az egy tárggyal, témával való elmélyültebb
dolgozást, nehezíti a hallgatói kreativitás kibontakozását

Ezen problémák megoldása az oktatás átfogó reformja nélkül elképzelhetetlen.

Külső segítség

Az egyetemi és főiskolai igények ellenőrizhetetlensége miatt nem a valóban rászorulóknak kapják

Az egyetemi és főiskolai segítség összege elaprózódik, ezért célját nem éri el

Összefoglalásra váró egyéb problémák

Szükségesnek tartjuk bevezetni a GYES-t az egyetemi és főiskolai hallgatók szá-
rára is

Az egyetemi és főiskolai éveket számítsák be a munkavállalói időbe

A támogatási rendszer tegye lehetővé az anyagilag független megélhetést az egye-
mi és főiskolai évek alatt, különösen a családos hallgatók esetében.

II.

Az új támogatási rendszer alapkategóriái

Fogyasztói kosár

A hallgatók átlagos életszínvonalát s annak folyamatos változását méri. Ebből
megállapítható a mindenkori átlagos megélhetéshez szükséges összeg. Ez alapján
az állami támogatás reális mértéke megállapítható.

Védelmi kategória

Az új módszer kell meghatározásához kidolgozni. Kevesebb kategóriát kell megállapi-
tani ahhoz, hogy minőségi különbségeket tükrözzenek. Ne csak az egy főre jutó
fizetést vegyék figyelembe, hanem egyéb, az életszínvonalat jellemző mutatókat
is. Pl. a lakás minősége, magánhasználatban levő föld, üdülőtételek, családi kia-
adások, előforduló tartós betegség stb. Ennek reális megvalósítására csak egy
országosan egységes adatfelvétel adhat lehetőséget -- tudomásunk szerint kiala-
pítására történnek lépések.

Hitel

Mivel a fogyasztói kosár összegét az állammal adott összeggel nem érhetjük
el -- ismerve a népgazdaság helyzetét -- a különbséget hitel felvételével lehet
biztosítani. Ez lehetővé tenné az egyetemisták anyagi függetlenségét. A hitel

ztásával kapcsolódna össze a tanulmányi munka.

ulmányi mutató

zetezői: a tanulmányi idő folyamán a legfontosabb tárgyakból /szigorlati tár-
k/ elért vizsgaeredmények; az államvizsga eredménye és a szakkolgozat minősi-
e; a folyamatos tudományos diákköri munka eredménye.

ciónk

ilgatók kategóriájuk alapján differenciált ösztöndíjat kapnak
gyasztói kosár által meghatározott összeg és az ösztöndíj különbségét a hall-
hitel formájában felveheti

ulmányi mutatótól függően lehetővé válna a kamat, valamint a hitel bizonyos
adának elengedése

ulmányok befejezése után megkezdődhet a visszafizetés bizonyos maximált idő-
rás után. A visszafizetés időtartama függene az anyagi helyzettől.

1981. október 5.

Pécsi Tudományegyetem
Közgazdaságtudományi Kar
szakkollégiuma

gyzésünk az ösztöndíj-elosztási rendszer módosításához: 1. Ennek megválasztá-
yen kar, esetleg egyetemi "belügy". 2. A jelenlegi anyagi helyzet mellett ta-
bb volna, ha a jó tanulmányi munka biztosítaná az anyagi létminimumot a hall-
ak. 3. Az ösztöndíj emelésének összege bármilyen elosztási szisztéma mellett
mpenzálja az ösztöndíj reálértékének elmúlt évekbeli csökkenését, ezért a vál-
k feletti vita ne vonja el a figyelmünket az Ifjúsági Parlament többi fontos
éről. 4. A pécsi javaslatról: az anyagi probléma túllép az egyetemi éveken.
ruló hallgató a legtöbb esetben első fizetésével sem képes elérni a korábbi,
ményekkel javított életszínvonalát. Ezt az egyetemi évek alatt felvett köl-
l súlyosítani nem volna szerencsés, hiszen ekkor kell megküzdenie a lakás-
s, családalapítás anyagi gondjaival is. -- "..." Szerk./

TUDOMÁNYEGYETEMEK KISZ-VEZETŐINEK TALÁLKOZÓJA BUDAPESTEN /1981.okt. 2-3./

észtvevők: KLTE, JATE, ELTE /a szervező/, Közgáz, a pécsi tudományegyetem, a
minisztérium, AKISZ KB EFO, a budapesti KISZ-bizottság képviselője. A találko-
ja az volt, hogy a vitatott kérdésekben a tudományegyetemek egyeztetett véle-
l tudjanak felkészülni az ágazati Ifjúsági Parlamentekre.

Marxizmus-leninizmus oktatásának néhány kérdése:

ditóként ismertetésre került egy szempontrendszer, amely a marxizmus-leniniz-
tatásának hallgatói véleményezésére adna módot. A vita során kiderült, hogy a
öző intézményekben más fajsúlyu problémát jelent e tárgy oktatása. Az elmondot-
apján úgy tűnt, hogy a vidéki egyetemeken nem fogják külön pontban tárgyalni
usági Parlamenten, hanem csak az általános képzéskorszerűsítés részeként. /Oka
probléma hiánya, hanem a megfelelő színvonalu elemzés hiánya./ Pécsen egy P.
c. tárgy bevezetését javasolják a hallgatók, amely nem politikai tájékoztató
hanem az aktuális politikai események nagyobb igényű, elméleti összefüggése-
gyarázó tárgyalása. A minisztérium megfelelő osztálya munkacsoportot hozott
a marxizmus-leninizmus oktatás helyzetének fölmérésére. Nem a szokványos belső
ésnek szánják ezt a vizsgálatot, hanem a marxizmus-leninizmus oktatásának a
keresik a mai oktatási rendszerben. A KISZ lehetősége abban van, hogy megfo-
egyeztetett és megalapozott véleménnyel hasson az új koncepcióra.

tudományegyetemek távlati fejlesztési koncepciója

Örsi Gyula ELTE rektor előadása/

r volt pénz a fejlesztésre, de nem volt koncepció, ma koncepció van, de nincs -- ez határozza meg a lehetőségeinket. Mindannyiunknak reformnemzedékké kell lennünk! A reformok hiányát elsősorban ellentétes érdekek okozzák, ez jó értelemben politizálásra kell hogy szoktasson bennünket. A Politikai Bizottsági határozat minőségi jegyeket fogalmaz meg. Ez nyilván rengeteg érdeket sért. A képzés fő problémái: minőségi változás; hogy a szocialista szakemberképzésnek ki kell egészülnie értelmiségképzéssel /ez részvételt jelent a közéletben is, műveltségi és szakmai követelményt támaszt/. A képzés strukturájának megváltoztatására is vannak javaslatok; szerencsés volna a három ciklusú képzés bevezetése /megalapozó, szakmai, graduális képzés/. A fakultatívitás arányát növelni kellene. A kétszakos képzés kialakítására is vannak javaslatok /Marx György: természettudomány és más -- fizika, kémia stb. -- meghirdetése. Segíteni kellene a vendégelőadói kollégákat nem-tanítók bevonásával is/. Szemléleti kérdések: az autokratikus hagyományokat toleránsabb szemléletnek kellene felváltania /pl. az egyszemélyi tanszékeket rotációval kellene felváltani/. A formális testületi és szavazati demokráciát az egyetemen is magatartásbeli demokráciává kell változtatni. Az oktató-hallgató viszonyt partnerviszonyná kellene alakítani.

nem taktikai, hanem létkérdések! A vitavezető véleménye szerint a következő fő problémák tisztázását veti föl az előadás: mi az egyetem, mi a funkciója; mi az értelmiségképzés; hogyan lehetne minőségivé tenni az egyetemi képzést. A vita során egyetemesen elhangzott, hogy a hallgatóságnak fellépése során nem ingerlő, de határozott álláspontot kell felvennie.

Hallgató érdekvédelem: a vita az ösztöndíj elosztásának új módja körül folyt, több mint másfél órai vitatkozás után kiderült, hogy a konstruktivitás teljes hiányzik a társaságból a témát illetően, ingerültté vált a hangulat. "Termékeny" vita után a következő közös álláspont alakult ki: a keretösszeg szétosztásában ösztöndíjra kell biztosítani az egyes intézményeknek /külön szociális és tanulmányi ösztöndíj fenntartása mellett/. A keretösszeg kialakítása a következő módon történjen: a szociális ösztöndíjat a létszám és a tag értelemben vett szociális helyzet alapján állapítsák meg, a tanulmányi ösztöndíj nagyságát csak a létszám határozza meg. A szociális ösztöndíjat nagyobb mértékben kell emelni a módosításkor, úgy, hogy a hallgatók anyagi nivellálódását segítse. A tanulmányi ösztöndíjat pedig kevesebb, azaz nagyobb anyagi ösztönzésre kell fordítani. /A JATE KISZ EB vitaanyaga egyébként ugyanezt tartalmazza. A pécsiak merőben más rendszerű elképzelését ld. munkánkban./

HKR vitáján a tanácskozás teljesen elveszítette konstruktivitását. Két alapvető problémát azonban kirajzolódott: az egyik egy ilyen rendszer létrehozását és jogosítással való ellátását hangoztatta, míg a másik, félve, hogy egy újabb működéslen mechanizmust hozunk létre a kellő ismeret és fölkészültség nélkül, a hallgató kompetenciájának kialakítását tartotta fontosnak, a rendszerekben való gondolkodást helyett.

Czupi Gyula

ABÖLCSESZKAR

tanácskozás jelentősége: Bizonyára sokan megütköznek azon, hogy egy hallgató véleményét megvitázzák egy olyan nehéz, komplex stb. kérdésben, mint a bölcsészkar képzése. Tehát azért, mert magam is ennek a képzésnek a közepé-vege táján járok "szenvetődő" vagyok, és tehetem azért is, mert erre /közvetve, közvetlenül?/ "felkértek" mint a jövő diákparlament jövőbeni résztvevőjé. A témának "természetszerűleg" - kiterjedt szakirodalma van, a rengeteg kérdésből csak néhányat szeretnék felvillantani, azaz, abban, hogy a diákparlamentre csalogatónak ez is elég lesz, és mások is elárulják "nézetrendszerüket".

n felsőoktatás helyzetéről, távlatairól folyó vita - minden bizonnyal - magá-bölcsészakkal egyidős. A vita azonban éles fordulatot vett a 70-es évek ele-égpedig a "reformizálás" vagy "forradalmi átalakítás" kérdésében. Akkoriban már előbb is! / sokan megkongatták a vészharangot a bölcsészkarok fölött a el vagyunk késve"-hivatkozással...és a "harang'szava" talán csak mostanában,övetkező években fog elhalni, hiszen az 1983-as átszervezésre határozat szüle-

i társadalomtudományi képzés minőségi, mennyiségi mutatói nem éppen szivderi-a humán szakos hallgatók száma pl. negyede az ausztriaiak, hatoda a jugosz-nak, kevesebb mint fele az NDK-ban humán szakokat tanulók számának. A minősé-lusztrálja pl., hogy Magyarországon gyakorlatilag nincs lemorzsolódás: loo-tó közül átlagosan 93 kap diplomát /vö.: Svédországban kb. csak a fele!/, te-, hogy kiből lesz szakember -paradox módon- nem a felsőoktatási rendszerben

ettek színvonala -ugy.tünik- egyre alacsonyabb, a felvételeken legfeljebb csak y megszállott tanár-diák magánakciójának lehetünk tanúi; az átlagos irodalom, elen oktatás a középiskolában egyre többször produkálja a gyenge középszert. nse? magában nse? egyrészt magában rejt a humán értelmiség un. elszürkülésének veszélyét zt biztos záloga a folyamat - most már persze alacsonyabb színvonalu - újra ódésának. Ehhez az ördögi körhöz aztán szinte a "kör" valamennyi pontján ördögi körök" csatlakoztak, amelyek viszont nem kisebb kérdést vetnek fel, pedagógus anyagi megbecsülésének kérdését. Ez utóbbi már - bizonyos össze-ben - egész társadalmunkat érintő probléma.

etem sok vonatkozásban /és ez főleg a bölcsészkarokra jellemző/ igazodik a zó szürke mezőnyhöz: a számonkérés alacsony színvonaluvá válik, megjelenik a alu teljesítményvisszatartás stb... és az egyetem semmilyen módon nem kap jel-hogy rossz szakembereket bocsátott ki, ha csak a felvételizők színvonalából ersze a színvonalcsökkenésnek sok egyéb magyarázata is van. Hol ezt, hol azt álnak be az egyetemi anyagba, az óraszámok egyre növekednek, aránytalanságok fel, hiszen a két szak amúgy is "nyomja, szorítja" egymást. A hallgató pe-idegyik szak elvárásainak próbál megfelelni - hiszen erre kényszeríti az i-zenpontból nem differenciált ösztöndíj, vagy jobb esetben /ha anyagilag meg-eti magának/"elkezd másfél szakos lenni", és így esetleg tényleg egyetemi nalon tanul meg valamit. Felléphet aztán az a jelenség is, amit az egyik kül-ülésen valamelyik oktató így jellemzett: "Olyan magasra van az elméletileg ínt szint, a léc, hogy senki se próbálja átugrani." Szóval egyézményesen át-zalunk alatta.

atónak. kutatóknak nem érdekük a magasabb színvonalu-oktatás, hiszen ez csak időt /esetleg az egyéni érvényesülést jelentő publikációs tevékenység idejé-elent. Így a színvonal maximum erkölcsi kérdés lesz, amit egyedül csak a hall-veleményeznek, ma még - sajnos - eléggé kis határfokkal.

ill. növeli a problémák számát, hogy a bölcsészakarnak egyszerre kell tanáro-ódásokat, és közművelődési szakembereket is képezni. Ehhez aztán elkészül a l" tanterv, aminek eredménye az lesz, hogy sem tanárokat, sem tudósokat, sem elődési funkciók ellátására alkalmas szakembereket nem nevel ki. Hogy mégis ilyenek? Sajnos ez szinte a véletlen műve, igaz az "irányított véletlené"; legi érdekeltségi viszonyok mellett csak az extra ambíció, a meg nem fize-lóra /tanár/, a kellően nem érdekelt túlmunka /diák/ hoznak létre a korszerű ményeknek megfelelő szakembereket. Az egyéni érdeklődés kiélése - holott ez ividuális hasznu! - sokszor komoly áldozatokat követel, pedig a józan ész az egyetemnek az ilyent támogatni kellene, segíteni pl. abban, hogy a hall-szismeretei egy tudományág gondolkodásmódjának elsajátításához vezessenek, ár ezekkel a részismeretekkel is baj van, hiszen a koordinációs zavarok miatt éb okok miatt is/ teljesen esetleges néhol a tanult anyag mibenléte. Ezeken a ációs zavarokon nem segített a tanszékcsoportok létrehozása sem, mert admi-tiv intézkedés maradt. Számos átfedés van tehát, és nagy hiányosságok: ugy, 1. sokmindent a hallgató, hogy a filozófiatörténetben alig, vagy nem jártas, z a studium bevált alapja volt a bölcsészképzésnek.

lat-jel. Általános filozófiai képzettség nélkül az ideológiai-világnézeti tantárgya eset-reprodukálás lesz, de semmiképpen nem megértett átgondolt tudás. Arról, hogy kül hogy lehet irodalmat tanítani, már nem is szólok. Irodalom! Gyakorlatilag lágirodalmi oktatás nem létezik, hiszen sem személyi feltételei, sem tanter-eltételei nincsenek meg. Így legfeljebb néhány klasszikus "behajtását" jelen-A tantárgyi hiányosságokat emlegetve lehetne beszélni arról a "komplex törté-képzésről", amelyben csak elvétve fordul elő a szociológia, jog vagy akár a asági földrajz; a művelődéstörténet pedig elsikkad!

ze a sort a végtelenségig lehetne folytatni. Hasonló ellentmondásokat a hatvan évek közepe körül szinte mindenütt jelentkeztek Európában és a hetvenes évek pére legtöbb európai ország egyetemén felbomlott a hagyományos rendszer, és mböző elvű reform-modellek léptek életbe. Ilyen pl. az NSZK-ban a karok helyett ehozott, több tantárgyat integráló "szakcsoport-rendszer", vagy az NDK-ban és yelországban - a felosztaltott tanszék-rendszer helyett - bevezetett kari inté-k, és a rokon tanszékeket egyesítő szekoida. Kidolgozták a rotációs elvű tan-vezetés rendszerét is. Az értékelések alapján úgy tűnik, hogy a reformok, vál-atások kivitelezésének négy alapfeltétele van: 1./ politikai feltételek, 2./ asági feltételek, 3./ szervezeti feltételek, 4./ személyi feltételek. Ahol a feltételek nincsenek meg az adott reformtervezethez, ott a r é g i fejére tett adminisztratív "parancs" minden bizonnyal elhal.

szinűnek tűnik, hogy egy új reformtervezet mindenképpen a mostaninál nagyobb rnativitásnak kell jellemezni egyrészt, másrészt pedig közös /vagy részben os/ társadalomtudományi alapképzésnek. Hogyan képzelhető ez el a gyakorlatban? án bizonyított tény, hogy a két tanári szakot a gyakorlatban "nem használják /a tanárok nagy része többnyire csak sz egyik szakját tanítja/ célszerű len-z új képzést egy ill. másfélszakos profilura tervezni. Ez megoldhatná a nyelv-tudás örökös gondját is, ugyanis a félszak nem állna másból, mint egy /vagy / élő idegennyelv megtanulásából. Ez a megszervezett nyelvtanulmány az általán-bevezetett VI.-VII. évben/ posztgraduális képzés keretében a taníthatóság vonaláig volna fejleszthető. Az alapozó tárgy egy széles művelődéstörténeti ium lenne, a "filológusok" számára történelem központúan, a történészek szá-pedig egy "irodalmibb" változat. Mindkettő mellett helyet kaphatna egy komoly zófiatörténeti studium. Az oktatás ezen első szakaszában lezajlana egyrészt egy-a kompenzáció, másrészt pedig egy másodlagos szelekció. Ez utóbbiba tartozna zsszességességekhez. A zsszességességekhez mondható lemorzsolódás, és a különböző tanári ill nem tanári pályák való orientáció.

j reform-modellek újfajta formákat is hoztak: elsősorban szemináriumi formákat egolvásó körök, különböző együtt dolgozó team-ek stb.../ az egyetem háttérbe tva a hagyományos előadást. Új és érdekes jelenség az egyetemek, karok közötti olt áthallgatás", ami nálunk is igen kíváncs volt.

ajánlható, meggondolandó reformokat lehetne tovább sorolni / pl. "igazi" la-nyelv oktatás egységesen, tehetségek egyéni un. rövid tanterve, különböző tan-integrációk, egyéves, egy vizsgaidőszakos rendszer stb./ de érdekesebb /és erőbb is/ elgondolkodni: nem a feltételek felmérésével kellene kezdeni?... a lyi feltételeket pl. nagyban javíthatná egy valós érdekeken nyugvó elismeré-ndszer kidolgozása... és megint társadalmi problémáknál vagyunk: a jövő-telmiség egy részének bérpolitikájáról, és az őket képző oktatók, tudósok a-megbecsülésénél. ^{xx} A sok levonható következtetés közül Kovács Gézáé kíván-ide, amit bármilyen reform megítélésakor figyelembe kell vennünk:

az egyetemek belső önfejlődése nem függetleníthető a társadalom összfejlődé-alakulásától" /Felsőokt. Szeml. 1978/2./

Kokas Károly György

i-Bessenyei: Humán képzés és társadalom Valóság

A középiskolai tanárképzés helyzete... Felsőokt.Szeml. 1970/7-8
 Unger: Szempontok a bölcsészeti karok... uo. 1978/2
 András: Felsőoktatásunk fejlesztettségéről Társ.Szeml. 1981/5.
 s: A tudományegyetemek távlati fejlesztési koncepciója Felsőokt.Szeml. 1978/2.
 Rédei: A középiskolai tanárképzés... Felsőokt.Szeml. 1972/7-8
 ri Andor: Tanárképzés, szakképzés... uo.
 István: Pártélet 1981/4.
 oulzus 3. /kézirat/
 E 3 éves intézkedési terve Első tervezet /kézirat/

erlik, hogy a közelmúltban megjelent /az 1977-ben kiadottat módosító/ hatá-
 az 5%-os bérfejlesztési mutatót 4%-ra szállították le.

-. -

VITA AZ ÉRDEKVÉDELMI RENDSZERRŐL

ny:

5. számában közöltünk egy javaslatot a hallgatói képviseleti rendszerre. A
 et alapelvei a kivételnélküliség, a közvetlenség és a nyilvánosság. A képv-
 rendszer a választott csoportvezetőkre és tanszéki képviselőkre épül; belő-
 s a kari KISZ-vezetőségből áll a Kari Hallgatói Tanács, amely képviselőket
 t a Kari Tanácsba és az Egyetemi Tanácsba, és -- a javaslat szerint -- bizo-
 a hallgatót közvetlenül érintő jogokat gyakorolna. A Kari Hallgatói Ta-
 élévente, a kari tanácsbeli képviselők valamivel gyakrabban ülnek össze. A
 a kar tanácsbeli képviselőiből, és az egyetemi KISZ-vezetőségből áll össze az
 emi Hallgatói Tanács, amely az igények szerint ülésezne, két ülés között pe-
 egyetemi szintű jogokat az Egyetemi Tanács hallgatói képviselői gyakorolják./

+

Agnes: LEHETŐSÉGEK ÉS IGÉNYEK

tavaszi kari KISZ küldöttgyűlés megbizta a kari vezetőséget, hogy az új a-
 szervezeti strukturának megfelelő érdekképviseleti, érdekvédelmi rendszert dol-
 ki a karon. A kari vezetőség munkabizottságot hoz létre, s a tervezetet az
 küldöttgyűlés elé terjeszti majd. Az egyetemi KISZ-bizottság szintén foglal-
 ebben az évben az érdekképviselet, érdekvédelem kérdésével.
 három fő problémakört különíthetünk el, melyek egyes pontokon természetesen
 k egymást, s épp ezért egyiket sem vizsgálhatjuk a többitől elszakítva:
 hallgatói képviselet a különböző szintű állami fórumokon, testületekben /tan-
 , szekciók, kari tanács, kari munkabizottságok/; ennek eddig kialakult mecha-
 na: évfolyanggyűléseken választott tanszéki képviselők, karitanácsstagok a csak
 ; funkcionáló kari érdekvédelmi munkabizottság irányításával /tényleges irá-
 a kari érdekvédelmi felelős/. Ez az alapmechanizmus továbbra is fenntartha-
 vel az alapszervezeti strukturaváltozás ennek alapjait nem érintette /eddig
 tódott az alapszervezetekhez direkt formában/. Feladat: hatékonyságát és
 nosságát növelni, ennek érdekében szervezeti kereteit pontosan körülhatárol-
 a tanszéki képviselő jogai és kötelességei a legkidolgozatlanabbak mind a
 tanszék, mind a hallgatók irányában
 a szekcióképviselet jelenleg még nem épült ki, ennek fő oka, hogy nincs a
 szekciónak közvetlen feladatuk az oktatási folyamatban
 a kari tanácsai képviselet működik pillanatnyilag a legjobban, de hatékony-
 sága nem kielégítő.
 onáló érdekvédelmi munkabizottságot kell létrehozni, mely ezeket a képvisele-
 mákat koordinálni tudja.
 zociális érdekvédelem eddig szorosan kötődött az alapszervezetekhez, ezt le-
 tette az alapszervezeti és csoportstruktúra egybeesése. Feladat: a csoport-
 alapuló rendszer létrehozása, de ha a tanulmányi ösztöndíjnál érvényesíteni

ak a közéleti tevékenység szempontjait is /s ha elfogadjuk, hogy az egyetem egyszerűen szakember-, hanem értelmiségképző funkcióval rendelkezik, vagyis a közéleti tevékenység a "szakirány" integráns része/, akkor ezen tevékenységek szereit hozzá kell kapcsolnunk a rendszerhez, s itt alapbázisul az alapszervezethez számításba.

Ifj. Törvény MM. végrehajtási utasításában biztosított KISZ jogosultságok, azaz KISZ-testületek /alapszervezetek, KISZ-vezetőség/ gyakorolhatnak. Feladatuk a gyakorlati alkalmazás legoptimális módozatait kialakítani. Nem térképeztük meg, hogy melyik kérdésben milyen szinten szállhat be a KISZ a leghatékonyabban jogosultságaival a kari döntési mechanizmusba. A lehetséges alternatívák kidolgozása figyelembe kell venni az intézetek létrehozásának lehetőségét is, hiszen az állami vezetés döntési szintjei ennek megfelelően átrendeződnek majd.

Fő feladat a "direkt" KISZ-es /a jogosultságokon keresztül gyakorolt/ képviselést és a KISZ-szervezet politikai irányítása alatt álló, de szervezeti formában nem közvetlenül a KISZ testületeihez tapadó hallgatói képviselőket kapcsolni meghatározása. Véleményem szerint kétirányú ez a feladat:

Egyrészt a jogosultságok gyakorlásának előkészítő munkájában van /vagy lehet/ részt venni a hallgatói képviselőnek /jónéhány kérdésben mire az ügy kari szintre -- azaz a döntési szintre -- kerül, mire a KISZ kari szinten tudná gyakorolni jogosultságait -- a kérdés már jórészt eldöntött a tanszéki vélemény, rangsorolás által/ -- hiszen a tanszéki képviselőknek.

Másrészt a kari KISZ-szervezetnek a maga politikai és szervezeti lehetőségeit figyelembe véve jóval átgondoltabban kell kihasználnia, jobban kell mozgósítania oktatási, politikai elképzeléseinek érvényrejuttatása érdekében -- ezen törekvéseinek megvalósulása érdekében a kari tanács lehet, ez a kari KISZ-vezetőség és a választott kari tagok az eddiginél sokkal szorosabb és tervszerűbb együttműködését igényli.

A kari tanács tagok és a KISZ-vezetőség a kari állami munkaterv alapján határozza meg, hogy melyik témára milyen módon készülnek fel, melyik kérdéssel indítsa a KISZ-vezetőségnek külön is foglalkoznia, stb./

+

Melinda: NA ÉS A GYAKORLAT?...

"--" 5. számában megjelent Sziij Ferenc terve a hallgatói képviselői rendszerről. A tervet a kari vezetőség megvitatta, s bizonyos részeit megfontolásra bízta az érdekvédelmi rendszer kidolgozására megbízott munkabizottságnak. /Ez a terv a tervezet 3.3.3. pontjáig megfogalmazott elképzelésekre vonatkozik./ A fentiek szempontokat figyelembe véve nem tartjuk helyesnek azonban azt, hogy csak szervezeti-formális oldalról közelít

a képviselői jónéhány pontján a szóba jöhető kérdések alaposabb vizsgálatára van szükség -- hiánya merev rendszert hoz létre /pl. egyáltalán nem körvonalazott lehetőségek esetén nem tudunk állástfoglalni, ld. a tanszéki értekezletek jogkörének kidolgozatlansága/

Alapbázis hiánya /ld. a Kari Hallgatói Tanács egész rendszere/ E tekintetben gondoljuk, hogy a tervet nem számol a realitással. A hallgatók részéről olyan állami öntudatot, politizálási készséget feltételez, amely egy ideális állampolgárnak felelne meg. Kétségtelen, hogy egy tervet tükrözhet leendő gyakorlatot, de a gyakorlatok kihagyása irreálissá teheti azt. A Kari Hallgatói Tanács helyett pl. nagyobb létszámú koordináló tanácsot vagy bizottságot tartunk működőképesnek,

rendszeresen, általa meghatározott időben és gyakorisággal tarthatna kibővített üléseket, és amely alapvetően a csoportvezetőkre ill. évfolyamtitkárokra, továbbá kari tanács-tagokra, tanszéki képviselőkre, ill. szakon belül 1 megbízottra, és a kari érdekvédelmi felelősre épülne

oktatói-hallgatói véleményezést ebben a formában nem tartjuk megvalósítha-

allgatóknak nem kötelező, az oktatóknak igen

székvezetők oktatói véleményezésének nyilvánossága

a nyilvánosság azonban csak a faliújságra terjedhet ki."

ekkel együtt a tervezetet a megbizottság átgondolja és megvitatja, s annak nyéről márciusig /a küldöttgyűlésig/ folyamatosan tájékoztatást ad.

+

Ferenc: HOZZÁSZÓLÁS Deák Ágnes és Kalmár Melinda cikkeihez

birálók két oldalról kérdőjelezik meg tervezetünk jogosultságát: Deák Ágnes a jelenlegi rendszer fenntarthatóságát állítja, Kalmár Melinda pedig az általunk írt rendszer hiányosságaira próbál rámutatni. Véleményem szerint egyik, bírál-
mcs elfogadható érvekkel alátámasztva.

Deák Ágnes elemzéséből is kiderül, hogy a jelenlegi érdekképviselő három van szétszakítva. A három rész három különböző jogkörrel rendelkezik: 1. -
ki képviselő -- az egyes szakok évfolyamai választják; a képviselőnek a
eg érvényben lévő szervezeti és működési szabályzat 48.§-a és 88. pontja ér-
en tanácskozási joguk van; 2. tanácsstagok -- évfolyamgyűlések választják ö-
gkörük szerintem nem tisztázott /a szabályzat szerint döntési joguk van,
Ifj.Törvény-adta jogok a KISZ-vezetőséghez vannak utalva/, a kari és egyete-
ácstagok ezen belül szintén egymástól független rendszer szerint működnek;
Z-érdekvédelem -- KISZ-gyűléseken megválasztott felelősökre épül, a tavasz-
isztázott jogok birtokában. Ennek az alapmechanizmusnak az a hibája, hogy az
részek nincsenek természetes módon kapcsolatban /a koordinálás sem természe-
pcsolat/, s így ez döntésérvényesítési nehézségeket, valamint illetékességi
nákat rejt magában.

a tartalmaz ez a rendszer egy másfajta nehézséget is, amely implicit módon
a megtelálható Deák Ágnes írásában -- igaz, egy ellenkező irányú érvelésbe
a. Véleménye szerint a hallgatói képviselőt és a szociális érdekvédelmet
t kell különválasztani, s az utóbbit az alapszervezetekre alapozni, hogy a
i tevékenységnek /a "szakirány" integráns részének/ szempontjait is érvé-
ni lehessen. Én ezt úgy fogalmaznám meg egyszerűbben, hogy a különválasztás
KISZ-ben aktívan tevékenykedők szociális megjutalmazása. Ez viszont sze-
egyfajta hallgatói tudathasadást okoz, hiszen az anyagi érdekvényesítésnek
szerűbb, több kilátással rendelkező utat nyitunk meg, mint a "szakirányu-
ezzel elmélyítjük a szétszakítotttságot. Az integrálási igénynek csak egy
s képviselői rendszerrel tehetünk eleget, amelyben a szociális érdekvé-
s a tanulócsoporthoz alapul, persze ehhez azt kell belátnunk, hogy a
s problémákat feldolgozó HKR-munka is közéleti tevékenység. A KISZ-munka
elismerését esetleg más módon is meg lehet oldani.

lmár Melinda kritikai szellemű írásában két kifogás lényeges. Az egyik
a tervezetünk "csak szervezeti-formális oldalról közelít". A megállapítás
, de nem lehet kifogás. Az érdekvédelmet tartalmilag is meg lehet közeli-
e az ügyek elintézésének formája is fontos / az Ifjúsági Törvény ezt a de
a iskolájának nevezi/. A tervezetünk ez utóbbinak a rendezésére tesz javas-
"játékszabályokat" próbál lefektetni. Arra természetesen vigyázni kell,
a játék ne malmozás vagy snóbli legyen, de ezt a tartalmi kérdések szerve-
aló beépítésével nem lehet garantálni, legfeljebb olyan szabályok megadá-
amelyek komolyabb, tétre menő játékokat is lehetővé tesznek. Ez már válasz
lényeges kifogásra is, amely a HKR tömegbázisát kérdőjelezi meg, pontosab-
hogy lesz-e olyan érdeklődés a Kari Hallgatói Tanács iránt, hogy az dön-
s legyen. Az érdeklődés attól függ majd, hogy a működése során mennyire

os érdekek merülnek fel. Szerintem vannak nagyon fontos hallgatói érdekek, pont ezek közül sok ma még lappang. Felszínre kerülésüket elősegítheti egy rendszer létezése, működése, és elősegítheti a KISZ érdektudatosító tevé-
sége is.

Élményem szerint egy jövődó HKR-nek három alapelvet kell szem előtt tartani.
1./ kivételnélküliség - a demokrácia kiindulópontján nem pragmatikus szempont / kilencven-valahány %-os KISZ-arány/, hanem az ellentmondásmentesség elvét érvényesíteni; 2./ egységes rendszer - ennek szükségességét már fentebb érintettem; 3./ a jogos kisebbségi érdekek érvényesítésének lehetősége - a jövődó nem veheti át egy az egyben a KISZ mozgalmi jellegű döntéshozó-végrehajtó mechanizmusát, hiszen előfordulhatnak olyan sérelmek is, amelyek egy tanszék hallgatóin kívül másokat nem érintenek.

tervezetünknek jelen pillanatban négy valódi hiányosságát látom. 1./ Nem tudja oldani a jogok problémáját.

vőbeli megoldás talán bizonyos jogok helyi szintű átruházásában kereshető. másik eljárás lenne az, hogy egyelőre intézményes jogok nélkül hívjuk életre ndszert /ill. annak egy átmeneti formáját/. 2./ A KISZ-szel való kapcsolat is bbi gondolkodást kíván. Itt is többféle megoldás képzelhető el, de a konkrétól csak a megvalósítás során van értelme beszélni. 3./ Az előzővel összefügg gorvoslati szerv igénye is. Egy HKR-rel szemben érvényesíthető vétőjog esetén tervezet/ létre kell hozni egy fellebbezési fórumot is. Ez lehetne talán egy ni ifjúsági bizottság, igaz, ennek az Ifjúsági Törvény végrehajtási utasítása int nem lehet döntési jogköre. 4./ Kidolgozandó végül a kisebbségi érdekek ér-
esítési mechanizmusa is

emélen, hogy a diákszálláson az alapelveket, ill. a felsorolt hiányosságokat lehet tárgyalni.

téma iránt érdeklődők figyelmét felhívjuk a Népszabadság 1981. október 20-i a 3. oldalán megjelent " Diákképviselő az egyetemeken " című cikkre. Remél-
hogy e három vélemény egyidejű közlésével jobb feltételeket teremtettünk a
érdekvédelemnek - érdekképviselőnek mind az elvi, mind a gyakorlati tisztá-
hoz. Várjuk a további véleményeket, felszólalásokat. -Szerk./
lamint a Népszabadság okt. 25-i stábjában megjelent vá-
szcikkre: Együttessen sz egyetemeken.

ELLESETT PÁRBESZÉDEK

om lemondtnál.

sz, hogy lemondtam. Otthagytam őket, mint Szent Pál az oláhokat.

akkor miért vállaltad el egyáltalán?

valakinek csak kellett vállalnia. KISZ-titkár nélkül nem lehet alapszervezet.
nem akarta, hát én áldoztam fel magam.

segített sokat amint látom a mártírságod.

em az én hibám, hogy két év alatt egy közös programot nem tudott magának
hozni a csoport. Egy ember hiába veri a nyálát, ha többinek ez kamu.

egy ember csak arra jó, hogy legyen kibe törülközni, ha gáz van.

az volt?

volt semmi. Legfeljebb langyos víz. A végén különben csak hárman maradtunk
portban, mert a többi szétszéledt. Volt, aki átigazolt más klubba /alapszer-
/ volt olyan is aki végleg kilépett a buliból.

életük mi lesz?

előre szabaduszók vagyunk, de csak oda kell társulnunk nekünk is valamelyik
hoz.

a többiek?

igen, mert végülis hozzátartozik az ember érdekéhez az is, hogy KISZ-tag

n. Senki sem akarja ilyen hülyeség miatt eltekerni a saját jövőjét.
 z új alapszervezetekben, erről vajon mi lesz a vélemény?
 sak szöveg ezzel az új alapszervezettel, mert hiába akar egy-két ember
 zni, ha a többi csak azért van ott, mert az az érdeke, hogy ott legyen
 ol.
 r mi változik egyáltalán?
 ez lesz az alapszitu, nem sok minden. Nem mondom, hogy semmi, de nem sok...

töröd a fejed egykomám?
 , hogy mit kellene írni, nehogy megszívassák érte az embert.
 n már miért szivatnának meg téged?
 eld mi lenne abból, ha az ember egy véleményben azt írná le egy tanárról
 gondol...
 e ez névtelen, nem?
 csoport nevében írom.
 iért egyedül?
 áltuk először közösen is, de egy félórnyi vita után - kiróó mit írjunk-
 nki elszállingózott, mint ősszel az ökörnyál. Aztán az lett, hogy mindenki
 t egy tanárt, akiről megírja a véleményét, úgy, hogy a többinek is megfelel-
 eg mit jelent?
 ul jót, se túl rosszat.
 t nem?
 eld el, ha egy rossz tanárról megírod a véleményed őszintén, ettől még az a
 nem fog megjavulni, de a csoporttal azért nyugodtan kihuzathatja a rövidebbet.
 szont egy jó tanárról megírod, hogy teszem azt rá lehet gyujtani az óráján
 nem kötelező járni a szemináriumaira sem, mert nem olvas névsort - egyébként
 zért jár el mindenki, na meg a jó órák miatt is persze - szóval, ha ezt
 od, akkor ezért a tanárt is megszívadják. Szóval diplomatikusnak kell lenni.
 a egységesen állna ki a csoport a véleménye mellett, akkor...
 ég? Nálunk legfeljebb a lógásban egységesek az emberek, mert ha szorul a
 valahol, akkor már mindenki azt nézi inkább, merre előnyösebb kibujni a
 ból.
 al egy diplomatának kell lenni az embernek?
 tell találnia a középutat, ez a lényeg...

nek, ki tudja megmondani, hogy milyen új szervezetek vannak a karon? Hová
 s az embernek belépnie?
 és mindenhova érdemes.
 nkratan, hogy kifélék, mifélék?
 ófia, történetész, faliujságos...
 ilyenek?

neked mi kéne?
 yen alapszervezet nincs, hogy fák, virágok, fény...
 z meg milyen szervezet volna?
 , aminek az volna az alapszabálya, hogy megtiltana tagjainak a gyűlésezést,
 vezkedést!
 sz enélkül nem létezhet egy szervezet!
 pp ez a bajom az egészszel. Az örökös agyonszervezés, hogy itt minden csak
 megszabott, zárt keretek közt mehet végbe. Hol a spontán őszinte kezdeménye-
 helye?
 gondolatjelbe sincs kedved megmártózni?
 már, ez a legneveltségesebb társaság az egészben.
 ?
 a az udvari bolond szerepét, őfelsége ellenzéke...

mi bajod vele?

Más, csak ez. Ennek ellenére, lehet, hogy éppen ide fogok belépni...

mi a francnak kell neked mindig valamit kavarnod?

mit kavarok én?

t. Nyüzsgösz, ott vagy mindenütt, ahol valami kavar van.

fog neked jóra vezetni, majd meglátod.

k odamegyek el, ami érdekel.

ujjárt el kezdesz kavarni. Én figyellek, amióta ismerlek, mindig ezt

d, de szerintem ennek nem lesz rádnézve jó vége, majd meglátod.

mi fog történni?

gnak szállni.

rt mi rosszat követek el?

ossz, hogy kitűnsz. Nagyon feltűnő vsgy. Mindenütt felhivod magadra a

et. Aztán ne csodálkozz, ha több problémád vsn, mint másoknak az élettel.

mások hgy élnek?

várnak annyit, hanem szép csendben meghuzódnak inkább.

ki?

ndenki, a többség. És épp ez a baj, mert, ha a többség nem lenne ilyen

és lenne a helyzet, de mivel egyszer ilyen, akkor itt nincs értelme a nagy

ásoknak, mert arra az ember ráfázhat. Nézz meg minket. Mi nem kavarunk

et nem is fog háborgatni senki.

neked jó?

ne lenne jó. Miért kockáztassak én másokért, amikor lehet, hogy ezek a mások

e se izélnek. Az emberek jól élnek és a jó életüket nem fogják kockáztatni,

rt, még ha létezne valahol ez a jobb élet.

kor...?

rát akkor. Ez van...

ament? Megy a nagy hühó, de én már megérttem itt jónéhány hasonló dolgot

ondhatnám, hogy nagyon lelkesedtem volna értük.

t volna alelkesedésre okot?

y az ember látja van valami foganatja, amit elmond. Mert idejön az ember

rában. Látja a doldokat, problémákat, mondja is, ahol tudja, kasszszobáh,

közt, vagy akár a diákpárlamenten, aztán ez így megy addig, amíg meg nem

rt amikor már látja, hogy az egésznek semmi értelme sincs, hogy minden

régiben, semmi nem változik, akkor aztán már nem mondja többet. Minek mon-

nek...?

eknek.

zed azok nem így gondolkoznak. Ugyanígy. És így is maradnak.

a kérdés meddig?

-.-

MIÉRT VAN KÖNYVTÁR?

a nem lehet használni. Illetve, ha csak kedvezményezetteknek, un. illeté-

lehet használni.

áborító és elkedvetlenítő, hogy egyes tanszéki könyvtárak látogathatása

hallgatókkal szemben gyakorolt kegy a könyvtárosok vagy feletteseik részé-

nap ilyen eset történt meg velem./Ismerve a hallagtók véleményét tipikus-

rthatom./ A tudományos szocializmus tanszéki könyvtár a kiírt nyitvatartá-

att többször zárva volt - ez az ajtó egyébként elég sűrűn zárva van -, de

nt égett a villany. Harmadszori próbálkozásra, amikor már "dörömböltem" is tón, az végre kinyílt. Bebocsáttatást csak azért kaptam, mert, annak tudatá-hogy az engedély, ami alapján bizonyos anyagokhoz hozzányulhatok, a könyvtá-l van, már harmadszor zavartam a könyvtáros munkáját. /Az engedély még nem ott./ Zavartam, mert odabent, zárt ajtók mögött, nyitvatartási idő alatt, o-munka folyt, amihez másnak nincs köze. Elismerem az ilyen munka szükségessé-de tiltakozom az ellen, hogy ez kizárja a hallgatókat a könyvtárból. Miután végül is a könyvtáros nem kis óckodás után megengedte - felsőbb engedély l -, hogy bentmaradjak, egy kupac klasszikust használhattam asztalnak. Érde-egjegyezni, hogy közben legalább nyolcan-tizen kopogtattak, és ez idő alatt k/volna/ a felsőbbbség engedélyét is. Természetesen az ajtó nem nyílt ki. Sok szó esett már arról, hogy a hallgatókat szociális és intellektuális szem-ól kiskoruként kezeli a társadalom és az egyetemi vezetés. Ugy gondolom, hogy ég baj - és nem csak a hallgatók bánata miatt. Ám ennél sokkal nagyobb baj, oktatókat is ekként kezelik. Érthetetlen, hogy pl. egy történelem szakos ató miért nem nyulhat "kényes" történelmi dokumentumokhoz. Vajon egy leendő nak, egy leendő kutatónak csak tömegesen publikált forrásokat és összefoglalá-k kell olvasnia? És ha már engedély kell - és tudom, hogy még sokáig kelleni sajnos -, akkor miért kell ehhez a generalissimus engedélye? Miért nem elég ktanár engedélye, ami egyben tájékoztatná a könyvtárost, hogy milyen anyagot a hallgatónak? Talán a tanszéki könyvtárak legfelsőbb vezetője, vagy az ő ttese stb. kétségsbevonja az oktató illetékességét a tanulnivaló kijelölésében? eg felelősségérzetüket? Mindkettő bizalmatlanság. A bizalmatlanság pedig foj-ó : oktatónak, hallgatónak egyaránt. Jó lenne, ha a diáksparlamenten szó esnék az effajta dolgokról. De ne csak pa-, kritikát mondjunk, hanem próbáljunk elgondolkodni azon, hogy miként lehetne ztatni úgy, hogy oktatónak, hallgatónak egyaránt jobb legyen.

Roboz István

SZÜRETI MULATSÁGOK

Az egyetem elvileg szeptember közepén kezdődik. Az első héten nem történik érdemleges - óák sincsenek, mert vagy az oktatók, vagy a diákok nem jelennek de rendszerint mind a két fél tudja, hogy az első szemináriumra "nem illik" ni, vagy csak a referátumok kiosztása történik meg mintegy tíz perc alatt. s az oktatás szeptember vége felé kezd beindulni - bár egyes oktatók ennek któber elején sincsenek tudatában. Mindenesetre lassan mindenkinek kiosztatik erátuma, s aki jól helyezkedik, az lecsap az első időpontokra és máris neki-t, hogy összeollózza, vagy esetleg kitalálja az istentudjahányadik elméletet, elemzést. A KISZ is megpróbálja beindítani a szervezeti életet - sajnos néha s olyan meddőnek bizonyul, mint a referátumokra épülő szemináriumok nagy ré-S amikor a diákok kezdenek lassan beletörődni, hogy EGYETEMre kell járni - az tavaly óta nem sokat változott - akkor jön a SZÜRET. Október első felében. természetesen hetekkel veti vissza az oktatást. Vagyis ez a hetekkel azt je-, hogy szinte úgy érzi az ember, hogy két évkezdet van; az első szeptember n, a másik szüret után, s az első csupán technikai előkészítése ennek az inak". De hát miért nem lehetne rögtön az első héten elmenni dolgozni? Vagy l nagy szervezési feladatot jelentene? Bár ezen kívül is van néhány olyan évre visszatérő jelenség, ami elgondolkoztathatná az őszi munkák szervező-Először is a létszám; Jó, ha az egyes évfolyamok kétharmada megjelenik regge-e, és a jelenlévők egyrésze napközben, vagy közvetlenül a névsorolvasás után poppel. Akik el sem jönnek, azok beszerzik az orvosi igazolást nemlétező, vagy őszi frontokkal kiújuló betegségeikről. Ez természetesen erkölcsileg eléggé el

télhető, és a közösség teljes megvetése kellene, hogy sújtsa őket. Különö-
ha közben még maszekolnak is, és ezt a hetet pénzkeresésre használják fel.
ik kint vannak, azokról sem sugárzik az őszi munkák iránti őszinte és ön-
n lelkesedés, és ez érthető is. Ez a hét szinte teljesen kiesik, és még
meg sem fizetik - hiszen maszeknál naponta akár 200 - 300 Ft-ot is meg le-
eresni. Hogy ott dolgozni is kell? Ha megérné, és megfelelő ösztönzőrend-
dolgoznának ki, vagyis meg lehetne keresni egy hét alatt 800-1000 Ft-ot,
akadnának olyanok szép számmal, akik keményen dolgoznának. Az egész egyetem
természetesen nem lenne kapható. Dehát a jelenlegi szervezési viszonyok
nem éri meg, és nem csoda, hogy az egyetemen csak nyújtják a legkisebb
sitményt - a kisiskolást még beállítja a tanítónéni azzal, hogy tessék dol-
, de ez később nem nevezhető hatásos ösztönzésnek. Ugyanakkor elég furcsa és
mális az a tény, hogy az ország mezőgazdaságának jórésze az időnyomunka i-
kötelezővé tett formájára rendezkedjék be.

Somogyvári Márta

kkben említett érkezési nehézségek meggyőzik azt a törekvést, hogy a
k és a tanárok az első szemináriumi órán megbeszéljék a félév anyagát.
gyezzük, hogy a munka szervezői legalább azt az ösztönzési formát megpró-
tták volna, hogy -hasonlóan a múlt évhez- a teljesítményt kisebb csoportok-
ámolják el. - Szerk. /

VANNAK MEG DÖCCENŐK

gy morgolódást, a dékáni hivatallal szemben ellenséges hangulatot idézett
z év eleji túl gyorsan lezajlott kategória módosítási "akció" és a szociá-
egélyek ügyének ugyancsak villámgyors intézése. Végre gyorsan intézőzöd-
z ügyek - mondhatnánk. Csakhogy a dollognak bibije van.
kategóriamódosítással az volt a baj, hogy szept. 14-én /az első tanítási
déli 12 órára le kellett adni a kérelmeket. Ezt a határidőt fentről szabták
hivatalnak. Ez nem is lenne baj, ha kiértéskítették volna a hallgatókat az
kes módosítás határidejéről. /Erre kiválóan alkalmas lett volna a beirattko-
invitáló levél./ Ehelyett a hivatal előtti táblára irták ki kb. két héttel
ban, hogy mikor kell leadni a kérelmeket - mondván, hogy legalább 150 hall-
ak volt halasztott vizsgája vagy UV-ja.
zábbi probléma, hogy ugy kellett módosítási kérelmet beadni, hogy hallgatók
em tudták, hogy hányadik kategóriába tartoznak. Persze ez nem lenne baj,
nedenki ismerné a rávonatkozó rendelkezéseket, főleg, ha ez közvetlen érdeke

reserítőbb a szoc. segélyek ügyének "folyása". Ebben az ügyben ugyanis
gunk, pontosabban a minket képviselő KISZ-vezető/vezetők a ludasak. A
ul ugyanis az érdekvédelemmel megbízott KISZ-vezetőtől megkérte a csoport-
ők névsorát. Az I., II. és V. évfolyamét meg is kapta - fecniken. A
s IV.-ét nem. Így utóbbiakat nem tudta értesíteni. A táblára ez esetben
volt írva a teendő. Sajnos nem várható el egyetlen csoportvezetőtl sem,
minden nap lesse a dékáni előtti táblát.
érdés persze önmagától adódik: Miért nincs a dékáninak névsora a csoport-
król, és vajon mi várható a készülő új érdekvédelmi rendszertől, ha ilyen
tő dolgokat nem tudunk elintézni.
aslom: vessünk magunkra.../továbbiakban esetleg egy pillantást, követ, stb/

Roboz István

ÉLET HELYETT ÓRÁK - A BÖLCSESZKARON
/ avagy a kari csapdák/

mondolom nem árulok el egy nagy titkot, ha azt mondom, hogy a bölcsész-
hallgatóinak nagy része félművelt. Még mielőtt belebonyolódnék a szó mély-
geinek feltárásába, egyszerűen átsiklok fölötte, és alönyegre térek:
vannak okai. Az okok pedig azok a csapdák, amik készen és félkészén vár-
azokat, akik nem tudnak /akarnak/ változtatni "áldozat" - sorsukon.
csapdákat így nevezném: "Bele a közepébe", "Verkli", "Kibiccsönd!" /Han-
Elemér után - lopva/.

"Bele a közepébe". A gimnázium, a serég esetleg néhány munkahely után bele-
entünk az egyetemi szabadságba. Hamarosan rájöttünk arra, hogy ha akarunk
gyünk, ha nem akarunk nem megyünk be, sokszor sem így, sem úgy nem értjük
is van szó. Hiszen az előadó, vagy a szemináriumvezető feltételezte ró-
hogy kívülről tudjuk Marx-Engels-Lenin összes műveit, a Bibliát, ismer-
arisztotelészt, Hegelt, Lukács regényelméletét már a gimnáziumban kicédu-
nk; jól beszélünk angolul és németül és kicsit akarunk franciául is. Nem
élve arról, hogy az egyetem összes alkalmazottjának összes nyomtatásban meg-
nt. opusát elolvastuk és meg is beszéltük már egymás között. Nem egy órán
át a nagy dilemmát, hogy: ha elolvastunk valamit, akkor miért nem arról
lünk, miért lettek témák általunk ismeretlen emberek, még ismeretlenebb
zófia megalapozottságokból kiinduló elképzelése: maga a mű helyett? Mi ez?:
sészduma vagy tudományos összehasonlítás?

ily nyomokat hagytak ezek az órák sokunkban. Elültette a kétely, a hiábava-
g, sokszor az utálat magvait. Nagy felelősség van elsőévben a tanárokon. Ó-
ban, általános- és középiskolában bevett szokás az év eleji felmérés, az
szintre hozás szándékával. Nálunk, ahol csak alsó pontthatar van, aztán jö-
mindenki: előnyös és hátrányos helyzetű, protekciós, szerencsés, okos és
galmas, miért nincs meg ez a rendszer?

"Verkli". A szemináriumok egy verkligyáros mestermunkái lehetnének. Idézzük
fűl, hogy néz ki egy gyakorlat: Bevezetés: öt perc, referátum 10-90 perc,
vagy inkább vitázgatás vagy inkább egyetértő csönd: 10-50 perc, a tanár
magából, hogy maguk megint nem készültek: 5-20 perc, kinek-kinek izlése
nt. A szemináriumi kinokat, kálváriákat, poklokat hosszasan részletezhet-
de minek. Mindenki ismeri.

t viszont megjegyezném: Nem lenne talán jobb, ha az átlagosan 12/félelvi
náriumból csak 7-8 lenne a tanár által kötött, és az utolsó 4-5 a "félidő-
döntessék el, miről is szóljon. Hátha fölvetődne valami. Egyszer, emlékszem
elyik szemináriumvezető adott nekünk egy szabad órát, mondván: döntsük el,
szeretnénk beszélgetni. Ugy meglepődünk, hogy szólni se őrtünk. Tehát,
yesmivel találkozónatok - példánkat látva - ne lepődjete meg, harsogjátok
verklit.

"Kibiccsönd!" Más verziók szerint kuss! A Kibic különös ismertető jegyei:
DK-tag, nem /vagy csak falból/ KISZ-tag, nem jár könyvtárba, nem delegálják,
n is képviselik, de ha egyszer elege van és szólni szeretne, akkor a Kibic-

-déli-

+ + +

ÓRÁK HELYETT "ÉLET" A BÖLCSESZKARON
/ill. a középiskolában/

ényleg, miért félműveltek a bölcsészhallgatók?...és miért kapaszkodnak a
az első hetekben, hogy "uramatyám, hova kerültem?", hogy "hogyan fogom én
venni?"...

A dolog nyitja - teljesen meglepő! - nem az egyetemen van /elásva/, hanem a iskolában; és nem csak a dolog nyitja van ott, hanem szegény ágrólszakadt iskolai tanár is. Mert tanitana ő, szegény, mindenféle csudaságokat, ha: pl. ta volna az ötvenes években az akkor tabunak számító, fehér foltnak számító kat. Őt még csak ideológiailag "képezték ki". Tanitana ő szépeket, jókat, ha ideje utánajárni, elolvasni etc..., de nincs; neki "csak" TIT-vezetni, könyv-nak lenni, KISZ-esnek lenni, úttörőnek lenni..., heti negyven órát megtarta- ideje. Nemcsak az önképzésről, órára készüléssel szokik így le sikeresen, talán még az olvasásról is. /Már bölcsész korában sem szokott az emberfia veket" csak úgy olvasgatni; minek is, mikor bőven adnak erre instrukciót! /ugyan már, mit vergődjön azzal a néhány oktondival /"mindegy-milyen-diploma" fogás/, vagy azzal az egy /ha jó, kettő! / érdeklődővel, amikor az osztály e nem az ő "területén" működik. Óker nem érdeklik a humán tudományok? Dehogy- itt jut eszembe: amikor kezdő bölcsész koromban a nagymamám meglátta, hogy sinálok /ti. olvastam/, kijelentette: "Kisfiam, ebből nem lehet megélni!". evettem, és bizonygattam..., mert még nem tudtam, amit a sok humán alapérdek- orvos, mérnök etc. tud, hogy... tényleg nem, vagy csak alig. "Öregem, le- zom a nyolc órát, és... otthon könyv, lemez... jut rá a fizuból..."

De a különbségek már az egyetemen elkezdődnek: szeretném én azt a bölcsészt , amelyik felveszi a "versenyt" egy kicsit is miveltebb TTK-ással. Lehet, hogy ud annyi adatot, évszámot..., de az olvasottsága! Kétségbeejtő! Azt mondja , hogy a Malraux írja valahol... és a Vonnegut legújabb könyvében... szóval a Kant..., /meg hogy/ Wittgenstein ezt meg azt sokkal plasztikusabban fejti nt mondjuk Heidegger... Mert a fránya TTK-s "ráér" olvasni, mert ő tud ango- mert neki van ideje...

Bizony, bizony, régen volt már: Babits, Németh László, Riedl Frigyes /és még ne folytatni - akár Szerb Antallal/, mind-mind középiskolai tanárok voltak... p is lenne, ha a tehetséges emberek nem negatív ösztönzők alapján választá- pályát /"ide ne, mert felkopik az állam"/, vagy ha ezek a negatív ösztönzők talán nem léteznének.

ztán itt van a bölcsészkar: azért a magasröptű, jeles gondolkodókon kívül s ül a katedrán, ill. lehet, hogy ő is magasan kvalifikált, csak valahogy dekli a jövő bölcsész műveltsége, tudása..., ezért újra elkezd oktatni énelmet, irodalmat stb-t középiskolás fokon. És még hiányokat is pótol: a tom két pártra szakad! "minő rendszerező elme!" /jólneveltek/, és... "gye- ez benn van az Ablak-Zsiráfban!" /nekik kisöccsük van/. Hát ez van!... és yan is, mikor egyetért a csoport: "hogy miért kell egy /=1/ könyvből ollóz- " Ja, ez felolvasás-óra volt.

orsze nem lehet uniformizált az oktatás: a MALÉV is üzemeltet IL-18-as és -es gépet is, de... a duplafedelűeket már kivonták a forgalomból, és kinek netalántán eszébe bevezetni őket! /Igaz, hogy rossz a hasonlat, mert ott m megy, az leesik.../

ztán: az egyetemen át lehet csorogni - se az átcsergő, se az egyetem nem ve- zre az öt évet; a vizsgákon a tanár is tudja, hogy öt-tizezer oldalt elol- nem lehet... és tényleg, miért nem? - mert a hallgatónak negyven órája van, u az órarendje, a - néha - Középiskolás módszerű szemináriumra készülve fel- a idejét, mert az egyetemmel nyit és csuk a könyvtár /a kölcsönzés mítikus! / ha ez nem így lenne /ld. egész az elejétől!/, akkor a diák a jól megbecsült guspálya jövőjétől, a kevés oraszámu "tudó-tanár" alapos előkészítésétől stb. érelve tanulna, olvasna, nyelveket tudna, sőt, értelmiségivé válna, ... mi BÖLCSESZ LENNE.

...a dologban a legszomorubb az, hogy sokan közülünk a társadalmi igénytelen- lpanaszolásával csak saját igénytelenségüket bástyázzák körül.

Az utóbbi időben sok szó esett a "--" eddigi számairól, magáról a kiadványról, hivatalos fórumok értékelték, nagunszervezte összejövetelen beszélgettünk róla. Talán a ti érdeklődésekre is számottarthatnak a következő oldalakon olvasható gondolatok, vélemények.

+

FELJEGYZÉS

MP JATE BTK Kari Vezetőségének 1981. okt. 1-én tartott üléséről.

nden: a KISZ propagandamunkájának kérdései, a "Gondolat-jel"

: Anderle Ádám

szos anyagról s a Gondolat-jel eddigi számairól szóló véleménye a következők-szegezhető:

ondolat-jel része a KISZ propagandamunkájának, de csak egy része, a munka más eivel később foglalkozunk. A lap szerkesztését egy KISZ-alapszervezet, a lat-jel"-alapszervezet végzi. Mint az alapszervezet titkára és patronáló elmondták: a szerkesztés munkájában részt vett a kari KISZ-titkár is, s a ISZ-vezetőségnek van rálátása a lapra. Ugyanakkor gond, hogy nincs egészség-nkamegosztás a szerkesztőségben; a tényleges szerkesztést négy-öt ember vég-többiek jobbra a technikai munkákban vesznek részt. A patronáló tanár fela-bban áll, hogy szerkesztőségi üléseken orientáljon: mit lát fontosnak, meg-iak stb. Gond az utánpótlás kérdése is, a szerkesztőség nagyobb részét a mos-V. évesek jelentik.

akérdés volt az is, mennyire a kari KISZ lapja a Gondolat-jel; néhány véle-zerint a lap túlnőtt az induláskor vázolt elképzeléseken. Egybehangzóak vol-vélemények a lap minőségét illetően: éppen azért van hatása a lapnak, mert nallas, mert alapkérdéseket vet föl az ifjúsági mozgalommal kapcsolatban, a agság problémáit őszintén tárja fel, s ez erény. A hozzászólók véleménye t a szerkesztési mechanizmus a hallgatók "társadalmi nagykorúságának" hiza-a. A lapnak a jelenlegi formában információs, visszajelző szerepe van, s kkor magában hordja a társadalmi önellenőrzés lehetőségét is, ezért szüksé-y ilyen lap a karon.

ben utaltak arra, hogy az utóbbi számokban bizonyos tartalmi beszűkülés hető, továbbá, hogy emelni kell a lap kari jellegét.

erle Ádám írásos anyagát reálisnak, jónak tartva, néhányan felvetették a hi-ég kérdését is: valóban tükrözi-e a lap a hatszáz hallgató véleményét? Fon-felelősség kérdése is.

tak olyan vélemények, amelyek szerint tisztázni kell, hogy mit akar közölni csak hangulatot, közérzetet? Létkérdés a KISZ-munka megújulása, adjon ehhez get, érvényes programot a lap. Ne a bizalmatlanság vezérelje a szerkesztő-s vigyázni kell a megfogalmazásokra is.

., hogy legyen impresszuma - a felelős szerkesztő s a kiadó feltüntetésével. ri vezetőség szerint a lap feladata a hallgatók aktivizálása. A KISZ-veze-eg kell hogy nézze, hogyan tud segíteni a lap a félévi politikai felada-

kán elmondta, hogy amikor a lapról van szó, egyuttal a kari KISZ-munka e-is szem előtt kell tartanunk. Bizonyos kérdésekben /oktató-hallgató minő-demokratizálás stb./ most már nem vitatkozni, hanem cselekedni kell! Közö-éljaink, közös a felelősségünk is, de ehhez továbbra is kölcsönös bizalomra kség.

tronáló tanár szerint erősebben kell kifejeződnie a lapban a szerkesztőség yének, azaz, ha valamivel a megjelent interjúkból nem ért egyet, azt jolez-szerkesztőség. A szerkesztők nagyobb támogatást várnak a kari KISZ-veze-től. Kéri, hogy írjanak cikkeket a kari KISZ-vezetők továbbra is. A Gondolat-

alapszervezet titkára elmondta, hogy elhatárolja magát, s a szerkesztőséget az időnként felbukkanó véleményről, hogy a lap a politikai pluralizmust nézi, ez félreértés lehet. A kari KISZ-titkár szerint is félreértésről van szó, ugyanis a lapon belüli viták alapja inkább az: politikai vagy tömegszervezet a KISZ. A lap szerkesztői továbbra is figyelni kívánnak a konkrét KISZ-irányításra /érdekvédelem, közművelődés stb./, s igyekeznek megszólaltatni, aktivizálni a hallgatók "néma" rétegét is.

A pártalapszervezet titkára összefoglalva a vitát, elmondta, hogy a jól előkészített ülés hasznos volt, fontos volt, s a következőkben látja összefoglalni a megbeszélés vonatkozó értékelést: 1. Támogatjuk a lapot, s ezzel érdekeinknek megfelelő járunk el. 2. A szerkesztés eddigi - nem direkt - politikai irányítását támadjuk. 3. Támogatjuk a lapot, mert magára vesz olyan funkciókat, amelyeket - egyéni fogva - a Szegedi Egyetem nem tud betölteni. 4. De érdekünk az is, hogy "megfelelő mederben" maradjanak az újító törekvések, s hogy az együttműködésben ne legyenek rések.

A napirend előadója, Andorle Ádám válaszolt: örömmel vette, hogy a szerkesztőség elhatárolta magát a politikai pluralizmustól. Összefoglaló javaslatai a következők voltak: 1. Támogatni kell a lap működését! 2. A kari KISZ használja a lapot a KISZ-munka megújítására! 3. Ösztönözzön cselekvésre! 4. Meg kell oldani és szervezni a terjesztését!

GONDOLATJEL-FÓRUM

A "Gondolat-jel" alapszervezet október 8-án egy fórum keretében beszélgetésre invitálta az érdeklődőket, akik figyelemmel kísérték a kiadvány eddig megjelent öt számát, akiknek véleményük alakult ki, és a remélhetőleg elkészülő továbbiakhoz pedig ötletük, elképzelésük. A fórum előkészítésekor-meghirdetésekor sajnos nem lehetett tömegszervezetről tettünk bizonyosságot, mivel a plakátok egy héttel korábban szóltak csak sebtében tudtunk változtatni azokon. Talán ezzel is magyarázható, hogy az alsóbb évfolyamok hallgatói közül csak kevesen jöttek el. Viszont örömtű volt, hogy több jogász- és TTK-s hallgató, főiskolás, sőt végzett egyetemista is részt vett a fórumon, és felkeltette a kiadvány, és szívesen eljöttek arról beszélni, vitatkozni.

A két órán át tartó beszélgetésnek a menetét, hangulatát, fűtöttségét nem lehetne visszaadni, így ez a rövid tudósítás csak azokról a főbb gondolatokról kíván beszámolni, amelyekről ott a legtöbb szó esett. Beszélgettünk a lapról, a szerkesztésről, az írásokról, arról, hogy valóban a hallgatók-öktatók gondolatait jelzi-e a Gondolat-jel. Többen elmondták, hogy legyen jobban irányítva a Gondolat-jel, sok rövid írás, tudósítás segítse ezt elő. Legyen minél több hírt, vagy olyan írás, amely képet ad a hallgatók sajnos igen széles köréről, adjunk több teret olyan cikkeknek, amelyekben a véleményalkotás és a vita, még ha nem is feltétlenül átgondolt minden részletében. Mások a jelenlegi eddigi színvonalát /és persze az adott kérdésben való fellépésességét/ féltették olyan cikkek "elszaporodásától", amelyekben a megállapított nem támasztják meg a megalapozott, átgondolt érvek. Kicsit mondavacsínált vita arról, hogy írjanak elsősorban: a szerkesztők vagy minden egyetemi "írásstudó". A szerkesztés /értse: a "Gondolat-jel" alapszervezet/ nem abból élt volna jóval eddig is, hogy írásra biztat erre hajlandó embereket. Szó esett arról is, hogy a Gondolat-jel munkatársi köre széles-e annyira az alsóbb évfolyamokon, hogy továbbvihesse a kiadványt. Nagyobb hírverés kellene itt, és talán több ráadás, "meggyőzés" a bátortalanság feloldására.

elmerültek, /bár nem a "--"-lel kapcsolatban/ általánosabb, magatartásbeli kérdés, hogy mementóként többet ér, ha olykor az ember "fejjel megy a falnak" a misszunokra kényszerítő "kis lépések" folytatása helyett. Mások viszont úgy vélik, hogy a tapasztalatok szerint ezeket az akciókat csak igen rövid ideig őrizheti a közös emlékezet, azok eredményessége kétséges, ezenkívül a politizálás lényegében "a legnagyobb nyereség elve" nem engedheti meg "sem a legalitást, sem az illetékes abszolutizálását".

Ez szó esett a kiadvány tartalmáról és feladatairól is. A fórumon az a vélemény alakult ki, hogy tovább kell folytatni /elsősorban riportokkal/ olyan emberek megismertetését, akiknek olykor nagyon is határozott véleménye csak a szűk baráti körben ismert. Esettanulmányok, tényfeltáró cikkek, riportok szólhatnának arról, hogy ki tömeges méretekben az, hogy a különböző fórumokat eleve eredménytelennek találják, ebből mennyi a tényleges meggyőződés és mennyi az előítélet. Arról, a letmódbeli, pszichikai okok és a társadalmi konvenciók miatt és mennyiben zárják /főleg/ a lányok előtt egy szabadabb, tevékenyebb egyetemista lét utjait. Körvonalazható nemzettudatunk, beszélhetünk-e magunkról szólván egyetemista tudás-tudatról...

Egyszer sok téma szóba került ezen a csütörtöki estén az információközléstől a nyílt közbeszerzésig, az életminőségtől a politikai tudatosságig. Szeretnénk mondeni, hogy ezután hasonló fórumot rendezni, amira ezúton hívunk el minden érdeklődőt.

Hévízi Ottó

+ + +

NÉHÁNY GONDOLAT A GONDOLAT-JELRŐL

Kor a tavasz folyamán kíváncsisággal vettem a kezembe a "bölcsepszikari KISZ-élet idősoros kiadványát". A kíváncsiságom mellé öröm is társult. Örömet az is, hogy végre egy, a szó nemes értelmében vett diáklapot olvastam, és a későbbin is olvashattam. Nemcsak egy diákoknak írt újságról van szó, amelyet "felnőt-irnak, hanem érződik a friss nyelv, szellem és a fiatalos lendület is. Tapasztalok minden egyes számát "vegyes" hírek, értékelések előzték meg. Ki-ki saját közlése, réteghelyzete, munkamegosztásban játszott szerepe, szelleme és vérmérséklete alapján ítélte meg. Igen sokan "több irányból" félreértelmezték. Egy-egy kiadvány gondolat alapján minősítették a lapot és alkotóit.

Érdekes, hogy irritáló volt és marad az újság stílusa, tartalma a továbbiakban oktatlan ez az új hang, a sok egyforma újság között. Az interjúk, riportok, beszámolók, színessé, pergővé és olvasmányossá tették a lapot. Teljesen újszerű a többi elemzés, álláspont megjelölése, ami valószínűleg egy-egy diákréteg helyi hangját beállítódását tükrözi.

Érdekes a lap szerkesztőinek az a törekvése, hogy minden diáknak írjon, feltárja véleményét/ passzív tömeg rétegződését, érdekeit és véleményét. Továbbra is szükség van a különféle nézetek, vélemények ütköztetésére. Ezt a lapot a KISZ kongresszus előzetes hozta létre. Ez meghatározta témaválasztását és a cikket műfaját is. A lap tükrözte a bölcsepszikari, egyúttal a szegedi egyetemisták, főiskolások, s talán az egész magyar felsőoktatás KISZ-mozgalmának helyzetét, a diákok problémáit, a nagyobb tájékoztatásra, együttgondolkodásra, partnerszerű igazgatásra és demokráciára való készségét és vágyát. Nagy érdeme, hogy minden tükrözte.

Egyszer érdeme ugyanakkor a bölcsepszikari párt-, KISZ- és állami vezetésnek, hogy ezeket a törekvéseket támogatta, felvállalta és esetenként orientálta, anélkül, hogy a törekvéseket beintegrálta, vagy illegális sikra terelte volna. A bölcsepszikari vezetés helyesen "kezelte" az új törekvéseket és a szükségszerűen keletkező vitákat. Tették ezt annak ellenére, hogy mindenfelől érték a "viharak". Ezért a törekvései nem torkoltak anarchiába.

szteletre méltó az ujság szerzőinek, szerkesztőinek is a bátorsága, hogy követ-
esen megőrizték a különféle hatások ellenére is eredeti törekvéseiket, szándé-

án ez a lap a későbbiekben elősegíti az együttgondolkodást, együttpolitizálást.
ítja tisztolni az ellentétes véleményeket, kialakítja a diákokban és a vezetők-
demokráciára való készséget. Ugyanakkor partnere is lehet a kari KISZ, párt
ami vezetésnek a különböző döntések előkészítésénél, hatásainak feltárásá-
hallgatói vélemények közvetítésével. Kontrollja lehet a KISZ-vezetésnek, nő-
ti a közös felelősségvállalást is.

lőszíniileg szakaszhatárhoz érkezett a lap. Bővíteni kell a témaválasztást. Te-
ységi területüket szélesíteni szükséges. Több embert kell bevonni az ujságírá-
lap szerkesztői mindezt világosan látják, amit tükröz a Gondolat-jel szerkesz-
ének kibővített ülése is. Ez az ülés üditően hatott rám őszinteségével, gondo-
zagságával és uját akarásával. Élményben volt részem... Csak így tovább!

Nagy Balázs

+ + +

PÉNZEN VETT AKTIVITÁS?

/Egy nem pártatlan kívülálló felvetései/

atérő panaszként hangzik el a Gondolat-jel tevékenységével kapcsolatban, hogy
esztői-szerzői gárdája egy szűk körre korlátozódik, az utánpótlás jelentkező-
szinte minden jele nélkül, és bár cikkei jelentős mértékben megkavarták az
vizet", számos újszerű pozitívumot tartalmaznak, az általuk kiváltott -- bár-
ire is meghótt -- érdeklődés közel sincs arányban a szándékolttal és kívána-
l. Fenyeget a veszély, hogy végül is beltenyészet alakul ki, mégpedig éppen
lyan lap szerkesztésében, amely társadalmunk ma talán legfontosabb ügyével: a
rácia kibontakoztatásával való foglalkozást vállalta fel, s programul tűzte ki,
az elitista-paternalista tendenciák leküzdésével az egyetemisták minél nagyobb
ének véleményét tolmácsolja.

nézzük csak meg konkrétan: melyek voltak azok a témák, amelyekről írva a Gon-
-jel közönsége egészéhez szólt. A válasz: az érdekvédelemmel kapcsolatos kér-
váltak ezek. A hallgatók szociális, anyagi életkörülményeivel való foglalko-
vélte tehát az ujság teljesíteni azt a feladatát, hogy a bázisául szolgáló
ekkel kapcsolatot tartson. Ennek a problémának a középpontba állítása volt jel-
a KISZ legutóbbi kongresszusára, s szintén ezzel kapcsolatosak az ifjúság
etét érintő, mostanában napvilágot látott rendelkezések is. S valóban: a hall-
életkörülményei javulóban. A szerkesztőség és az olvasók azonban nem kerül-
őzelebb egymáshoz. Pényzen vett passzivitás? Vagy csak ismét az intellektüel ö-
k ismert dilemmája termelődött újra? A meg nem értett zseniké, akik hiába sze-
k az általuk hön imádott népüket annak akarata ellenére is megváltani, parti-
itásuk, közömbösségük falát semmilyen raszkolnyikovi tettel nem törhetik át?
a gyanum, hogy a fenti izléstelen tirádák zsákutcája elkerülhetetlen, ha vál-
lanul megfelelkezünk arról, hogy nemcsak kenyérrel él az ember. Hiába emelik
ztöndiját, ha a hallgató elissza, elkártyázza, hiába több az albérleti segély,
lakó semmittevéssel csapja agyon otthon az időt, hiába javul a tankönyvellá-
ha a használók vagy a magolésból vagy a lógásból üznek sportot, s mindezt azért,
életüket perspektívatlannak látják, nem találják meg benne a helyüket. S akinek
megbízható háterszága a magánéletben, nincsenek tartalmas emberi kapcsolatai,
mes elfoglaltságai, annak nem lesz motivációja arra, hogy politizáljon, a vi-
olgaival foglalkozzon. Hadd említsek egy egészen triviális, de alapvetően fon-
ényt, amely eddig teljesen figyelmen kívül lett hagyva: a bölcsészkaron a hall-
legnagyobb része lány. A nők -- az évezredek elnyomatásból eredő előítélet és
rlat miatt -- a közéletben többnyire másodhegedüsi szerepre kényszerülnek. E-
energiáikat már fiatal korban is tulnyomórészt a társkeresés, a mindennapi em-
kapcsolatok kötik le. S mennyire fokozottan lehet ez érvényes ott, ahol ez

számaránybeli okok miatt van súlyosan megnehezítve! Mennyi lelki törést, rációt okozhat ez, s ráadásul mégjobban eltávolít a publikus aktivitástól! Ne azt bizonygassuk, hogy "mindenkinek lenne itt okos és mélyenszántó véleménye csak azért nem mondja el, mert fél", hogy aztán amikor a megkérdezett "utca -- Ady-téri folyosó -- embere" mégsem tudja vagy akarja -- érdeklődés vagy képek híján -- megoldani az élet értelmét másodfoku egyenletekben, átessünk a lóoldallára, s világfájdalmasan felsóhajtsunk, ezeknek csak a diszkrét érdeklődése van az kétségtelen ugyan, hogy a demokrácia csak azok számára releváns, akiknek véleményük, társainkat azonban ne csak olyasmivel traktáljuk, ami távol esik a világtól, szürke hétköznapiaktól, hanem kérdezzük olyan dolgokról is, amelyek közül befolyásolják életvitelüket. Ez azonban nem lehet féloldalas: ha a Gondolat jó példával járt előt akkor, amikor nem riadt vissza száraz jövedelmi adatok eladásától, akkor ne zárkózzon el azelől sem, hogy interjúkban, riportokban, szociográfiákban, elemző tanulmányokban is foglalkozzon tanulóitársai emberismeretével. Az életszínvonal dolga után vállalja fel az életminőséget is. A kijáró javak után a lelket megilletőnek is fordítson figyelmet. Mert mindez a jelenségek komplex szemlélete előtt: aki ma Magyarországon a közügyeit javítani, az nem tártózkodhat a privátszféra anomáliáinak kúrájától sem. Ez ne a kiválasztottak gögös leereszkedésével, gombostűhegyretűző álbobjekciójával, hanem a miértekig elhatoló oknyomozással, empátiával, emberi sorsok bemutatásával. Hiszen a jó tollú, politikailag tudatosabb, szélesebb látókörű embereknek saját társaikat nem sajnálni vagy lenézni, vagy -- a démosz uralma propagálásakor -- dicsőíteni kell, hanem megérteni. Csak így remélhető, hogy nyitottak legyenek olyan dolgokra, amelyekbe aktívabb, politikussabb kollégáikkal bevonni őket.

Balogh Iván

+++
r.-.-

KONFERENCIA SZENTENDRÉN

az Urbanológiai Társaság Közművelődés-Településfejlesztés címmel háromnapos konferenciát rendezett Szentendrén. Az ifjúsági alszekció tagjai olyan egyetemisták voltak, akik télen résztvettek a népművelési gyakorlaton. Az összesítés és vita ismertetése képtelenség lenne, így magpróbálom kiragadni a gazdag anyagból a számomra legérdekesebb beszélgetéseket, és remélem, sikerül valamit megismernem belőlük.

Először délután Huszár Tibor, az ELTE Szociológia tanszékének vezetője tartott előadást az értelmiségről, az értelmiség és az iskola, a környezet viszonyáról. A résztvevők -- saját tapasztalataikon túl -- az előadó "nem középiskolás fokon..." előadásából készültek. Merész, de sajnos igaznak tűnő megállapítással kezdte Huszár Tibor: "Korántsem elfogadott vélemény, hogy az egyetemek értelmiségképző intézmények". A szelektív iparfejlesztés és az erősen iparosodó mezőgazdaság kinevelt egy nagyszámú értelmiségi réteget, csak kérdés, hogy a szó klasszikus értelmében "értelmiség"-nek mondhatók-e ezek a műszaki szakemberek. És az ún. "kezelő-vezetők" megjelenésével meg merhetjük-e kockáztatni, hogy a szakemberképzés a szűkítésével /mert egyszerre minden nem megy/ a sokoldalúan művelt értelmiségről kerüljön a képzés középpontjába? Ha igen... Ha nem... "Itt fordul /fordulhat/ a kérdés tragédiává" -- mondta Huszár Tibor.

Az értelmiségi funkcióra nevelés kérdésének vizsgálata sem hozott sok biztató eredményt. A középfoku oktatási intézményeket nézve szomorú képet kapunk: a szakmunkás -- zsákutca, a szakközép -- szerencsétlen "öszvér" /kevesebb a gimnáziumnál, annál a szakmunkásképzőnél szakmaszerzési szempontból/, a gimnázium -- csak adatai meg, veszélye a behatárolódás. Ezek után jön az egyetem, ahol a képzésnek két problémája van: egyik ha politizál, a másik, ha nem politizál". "Az

letlen, hogy Magyarországon az egyetemi hallgatót hallgatónak hívják." "Nem y, hogy az intézményrendszer egésze szabadítja-e fel az energiákat, vagy an- lenére kell cselekednünk." - az idézetek Huszár Tibortól valók.

ita természetesen nem zárult - nem zárulhatott - le. Maradt sok továbbgondo- érdekes kérdés. Az egyik már említett problémát /a "kemény szabályozók" megje- t, "begyűrűzését" a magyar gazdasági életbe/ egy esti beszélgetésen megpró- értékelni - egy kiváló szakember segítségével.

ka Tibor, az MTA Vállalkozás-kutató Intézetének igazgatója közel két órás e- ssal-meditációval kezdte a beszélgetést a szocialista vállalkozásról. Nézetei tes kifejtésére itt nincs lehetőség, csak néhány példán keresztül szeretném tni, hogy elgondolásait már a gyakorlat is igazolta. A Kaposvári Állami Gaz- Tejüzeme - amely "hagyományosan" deficites volt - az utóbbi évtől, mint bizo- százalék ellenében maszek kézre adott vállalkozás, nyereséges. Ugyanez a hely- ty szentesi tsz-szel. A vállalkozó szellemű ujitóra jó példa volt a "Nosztal- kávéház tulajdonosnője/ nála, a kávéházban folytattuk a beszélgetést/. Az igen rü és jól jövedelmező kávéház nemrégiben beindította az országban egyedülálló színházát, amely - fittyet hányva az országban egyre elmélyülő színház-válság- állandóan telt ház mellett üzemel.

Liska Tibor előadása és a hallottak után többen felvetették a kérdést, hogy az társadalomra ki lehet-e terjeszteni a vállalkozások rendszerét. A határozott " előhozta a problémakör politikai, szociális nehézségeit, és erre - úgy gon- - megfelelő választ nem kaptunk. A jól kidolgozott gazdasági változtatások egendők, még sok szempont átgondolására szükség van, mielőtt Liska Tibor és ársai merész elképzeléseiket megpróbálnák társadalmi méretekben alkalmazni. telmiségi szerepre való felkészülés és a vállalkozás, szocialista vállalko- tyre fokozódó jelentőségéről volt szó a délutáni és az esti /éjszakába nyúló/ két olyan kérdésről, amelyet a leendő értelmiségieknek nem szabad kézlegyín- elintézni. A munkáját most kezdő ITDK /Interdiszciplináris Tudományos Diák- zért jött létre, hogy az ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kidolgozza a vá- a lehetséges alternatívákat. Ezuton is kérlek benneteket, hogy ha be akar- pcsolódni az ITDK munkájába, jelezzétek a "---" szerkesztőségnek.

Mórocz Károly

+ + +

TÁBOR A NÉPMŰVELÉSÉRT

ottként, szívesen látott vendégként és aktív tagként vártak kedves barátaim, F népművelésszakos hallgatói az idén immár másodszor saját szervezésű népműve- áborukba, a kecskeméti BÁCSEP-vállalat munkásszállójára. A "másodszor" szó lenti, hogy az idei tábor egy sorozat második táborra volt. Az első rendezvény egy tanyai közművelődési tábor volt, jövőre, a harmadik részként pedig egy lep szerepel a közművelődési programban. A sorozat kitalálói, a tanszék két tanára, Kiss Tamás és Eszik Zoltán. Ők szolgáltatták az ötletet, a Bács Kis- gyei népművelési intézet az anyagi és elvi hozzájárulást, a főiskola népműve- akosai pedig a megvalósítást biztosították. Ezért önszervezésű a tábor, vagyis alma miatt, ami ugyanis nincs és nem is lehet meg előre lefektetett normákban, yokban, hiszen mindig az adott szituációhoz kell hogy igazodjon. Az egész tá- lehetne így is mondani - tulajdonképpen egy nagy beszélgetéssorozat. A be- tésben pedig legfeljebb a "Jónapot"-ot lehetne megtervezni, de azt, hogy ezu- következik, azt az dönti el, hogy kivel áll le beszélgetni az ember. Állami ígi igazgatóval vagy magántermelővel, függetlenített párttitkárral vagy könyv- népművelővel, osztályvezetővel vagy gázszerelővel, népjóléti biztossal vagy gányos tanyasi emberrel, akire rádülöbén a ház... Az élményhalmazá vált be-

téseket aztán a társaság rendre az éjszakába nyúló vitáin közösen próbálja megoldozni, kollektív tanulssággá változtatni. Szinte belső törvényévé vált az táboroknak, hogy a vendégülátók eredményekről regélő, dicsekvő hangja a talatszerzés után inkább magyarázkodóvá, védekezővé változott; hogy minden dezett - mintha egész életében erre várt volna -, olyan készségesen beszélt írói, problémái bőségéről. És hogy a tábor résztvevői az egyhetes munka ide- tt lényeges szemléleti változásokon mentek keresztül, mely nagyban hozzáse- e őket a felszíni jelenségek mögötti lényegi összefüggések felismeréséhez, a valóságtudathoz. Talán emlitenem kellene még az egy-egy tábor után közö- girt levelet, amelyben a résztvevők módosítási, jobbitási javaslataikat tár- illetékesek elé, a kialakított emberi kapcsolatokat táboron belül és kívül, tovább... Nem teszem, mert akkor sok jó dolgot kellene itt leírnom. S a sok og egyhelyütt leírva, napjainkban talán már eleve megkérdőjelezi a dolgok t. Mindezek helyett inkább azt javaslom, hogy szervezzünk egy találkozt vagy tet akár a hajósi közművelődési tábor résztvevőinek kezdeményezésével, ahol rendezvény társasága kicserélheti egymás élményanyagát és véleményét is a rzett tapasztalatokról. Az eszmecsere és tapasztalat-átadás fontosságán tul s és hasznos lenne egy közös kiállítás megszervezése is a két tábor gazdag panyagából /a főiskolásoknak mozgófilmjük és képmagnójuk is van/.

Molnár Imre

.-

ENGEM SZÉJJELSZEDNI!

Az ideiglenesen lebetonozott játszótéren Piroska és a Farkas, aki éppen szol- a érkezett, az eljövendő paradicsom és a jelenlevő ...lónvölgy dologi megnyi- ásairól gagyognak, miközben nagyanyó békésen szunyókál a karosszéken. Az europid jellegű civilizáció öl, butit és nyomorba dönt, tudod Piroska! A itt saját boldogságáért, esetleg egyetlen barátjáért alkotja az alkotással lidegenedett és tárgylasult művét. De mondd, óh, Nagy Farkas, hol terem az ut? Tudod, Piroska, hiteles ember nélkül a nemzet -- meghal. A tulbacsüle- rtehetetlenül tisztességes emberekről, akiknek a tudatuk határozza meg létü- zokról beszélék. Például a szobrászról. De nem, nem az Oroszlánról, hanem az . Tudod Piroska, ezt az embert az abszolút vezérli. Az etikáé meg a művésze- dehog, nem a tudományé; neki nincs ilyen, csak relativ, legfeljebb csak re-

aki befejezett produktumot hoz létre, giccset teremt. Vegyük pl. a kertitör- ején sapka van, a két keze is foglalt. De hiába gyötri magát a szegény Hiteles, ha körül van véve hülyékkel! Node allottál a szocializációról vagy micsoda, meg a környezet determinációjáról, gy Farkas? Tudod, Piroska, akkor ám az EN mátt NEM-EN. /Jobb, ha nem determi- luk magunkat./ Jobb, No legyél jó, Piroska! Legalább egy pillanatig legyél jó. csak minden embert meg istent meg felébarátodat meg minden... lo de Piroska! Tessék engem széjjelszedni! Hogy adja elő az magát, hogy én i- : hozzád gagyogni, te pedig Piroska, mág csak nekem sem esel? Ti nem éltek i életet!!! Mi lesz a te nemzedékedből, Piroska?

sztás: Nagy Farkas: Czakó Gábor

Piroska : a Mozgó Világ-estre összegyűlt egyetemisták a Móra-kol- légiumban

Nagyanyó : Mányoki Endre

.-

Lovász Irén

MAX. bejárata mellett megjelent a Magyarországi Gazdaság legújabb száma Magyarországi Gazdaság címmel. A válogatás a gazdaságban az utóbbi években végfolyamatokra koncentrálni igyekszik a gazdaságunk vitás kérdéseire. A válogatásból: "Csendes forradalom" /The Economist, 1980. szept. 20. Sándor: A másodlagos elosztásról, 1979. 12. Hankiss Elemér: Válogatás a korrupcióra, Valóság, 1978. 6.

Augusztus 1-től 15-ig rendezték meg Hajó-Közművelődési Tábor. A táborlakók három napon az AG-ban dolgoztak, majd pedig a nevelőotthonban, a felvidépesek körében, a falu vezetői közt, végeztek csoportmunkát. A résztvevők beszámolták, hogy önálló kiadványként "Társadalmi társaság" adnak ki az ősszel, és főszereplőnek Jankó Attilát /nyáron végzett / választották meg. A Közműv. Tábor záró megbeszélésén a JATE KISZ EB elnöke kiadvány gondolatát a "Szegedi Közművelődés" illetékességére hivatkozva elutasította, s Jankó Attila megbízásával sem foglalkozott. Az ok: eltérő politikai nézet.

A Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának Szakkollégiuma 1981 tavaszán megkezdte működését 4 tanárral és 4 hallgatóval. Igazgatójának dr. Veres József dékánát választották meg. A szakmai tevékenységüket október 28-án Kornai János előadást a Hányról? /A kollektív munka tagság követelménye: részvétel a szakmai kurzusban, egy idegen nyelvű tanulása heti 4 órában./

Augusztus az Uj Impulzusnak, a jogi kari lapnak a 3. száma, amely a diákkonferenciák felhívásaként állásfoglalásokat, javaslatokat közöl. /Érdeklődés, hogy Nászló cikkében felveti egy hallgatói bizottság felállítását is./

Október 1-én a Móra Kollégiumban küldöttgyűlést tartottak, hogy a különböző okok miatt kivált kollégiumi bizottsági tagok helyére újakat válasszanak. KB-titkárnak Piller Annamáriát /II. évf. orosz ford.-tolmács/ választották meg.

Polyamatban van az új Kollégiumi Működési és Szervezeti Szabályzat bevezetése. Az egyetemi Kollégiumi Tanács már megtárgyalta, a végső döntést az Egyetemi Tanács hozza majd meg, s a rektor jóváhagyásával lép életbe.

Október 22-én, délelőtt 10 órakor a JATE-klubban került sor a Történész Kör éves "nyitó" ülésére. Raffay Ernő /a kör vezetője/ --egészségi problémáira és fokozott szakmai tevékenységére utalva -- leköszönt tisztségéről. A kör tagsága elfogadta lemondását, de kérte őt, hogy tapasztalataival, összeköttetéseiivel ezután is segítse elő a közös munkát. Az új vezető Karsai László lett, aki -- a szintén jelenlévő -- Csatári Dániel és Hegyi András tanár urak segítségével összeállított tématervet is ismertette. Ugy tűnik, hogy az eddigi /sokszor külföldi magyar tudósokat is bemutató! -- jobbára -- nemzetiségi kérdéssel, a határainkon kívül élő magyarsággal foglalkozó előadások helyett a hazai történelmi kérdések kerülnek előtérbe /az 56-os ellenforradalom, a Horthy-korszak, őstörténetünk, stb./ Hangsúlyozottan került fel az az igény, hogy a Történész Kör ezután több visszaemlékezőt hívjon meg vitaestjeire, valamint a kör által kezdeményezett memoár-pályázat sorsát kísérelje nagyobb figyelemmel.

A "..." e száma elolvasható a tanszéki könyvtárakban, a Központi Könyvtárban és a Móra Koll.-ban, ezenkívül a kari könyvtárban, helyben.

Szerkesztette: a "..."-alapszerv /titkár: Hévízi Ottó/

Kiadja: a BTK dékánja

Soksz. eng.: Sényei Róbertné